VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69
THỨ SÁU
3.7.2026 (19.5 Bính Ngọ)
Số 79 (4370)
www.baovanhoa.vn
Email: baovanhoa@fpt.vn

KỶ NIỆM 50 NĂM NGÀY THÀNH PHỐ SÀI GÒN - GIA ĐỊNH MANG TÊN CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH (2.7.1976 - 2.7.2026)

"Thành phố Hồ Chí Minh đã viết nên trang sử vẻ vang, rực rỡ tên vàng"

● Thành phố quyết tâm hiện thức hóa khát vọng và mong muốn của Bác ● Nhân dân vui mừng, lập hương án tưởng nhớ công ơn của Bác Hồ ● Nửa thế kỷ rạng rỡ tên Người ● Nghệ sĩ khơi dậy khát vọng phát triển TP.HCM ● Những bước chân tự hào trên thành phố mang tên Bác

[2, 3, 4, 5, 6, 11 & 14]

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm; Lãnh đạo, nguyên lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Ủy ban MTTQ Việt Nam cùng các đại biểu và đông đảo người dân chụp ảnh lưu niệm tại Tượng đài Chủ tịch Hồ Chí Minh vào sáng 2.7.2026 trong dịp kỷ niệm 50 năm Ngày thành phố Sài Gòn - Gia Định mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh
Ảnh: HOÀNG HẢI

Bộ máy mới và văn hóa phục vụ nhân dân

[8]

GIẢI BÁO CHÍ TOÀN QUỐC "VÌ SỰ NGHIỆP PHÁT TRIỂN VĂN HÓA VIỆT NAM" LẦN THỨ TƯ:

Tiếp tục khẳng định uy tín, chất lượng và sức lan tỏa

[9]

Khi ký ức Quảng Trị ngân lên thông điệp hòa bình

[10]

TỔNG BÍ THƯ, CHỦ TỊCH NƯỚC TÔ LÂM:

"Thành phố Hồ Chí Minh đã viết nên trang sử vẻ vang, rực rỡ tên vàng"

LTS: Sáng qua 2.7, TP.HCM đã long trọng tổ chức Lễ kỷ niệm 50 năm Ngày thành phố Sài Gòn - Gia Định vinh dự mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh (2.7.1976 - 2.7.2026). Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm dự và phát biểu tại Lễ kỷ niệm. *Văn Hóa* trân trọng giới thiệu toàn văn phát biểu của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm:

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm phát biểu tại Lễ kỷ niệm Ảnh: QUỐC THANH

> *"Năm mươi năm qua, Thành phố Hồ Chí Minh đã viết nên trang sử vẻ vang, rực rỡ tên vàng. Năm mươi năm tới, Thành phố phải viết tiếp một chương phát triển mới, lớn hơn, đẹp hơn, xứng đáng hơn, rực rỡ hơn. Chúng ta tin tưởng rằng, với truyền thống anh hùng, đoàn kết, năng động, sáng tạo, nghĩa tình; với sự lãnh đạo của Đảng, sự đồng hành của cả nước và sức mạnh to lớn của Nhân dân, Thành phố Hồ Chí Minh nhất định sẽ vươn lên mạnh mẽ, trở thành đô thị văn minh, hiện đại, nghĩa tình, nơi tên gọi Hồ Chí Minh ngày càng tỏa sáng bằng thành tựu, văn hóa, con người, khát vọng và trách nhiệm với Tổ quốc.*
>
> **(Tổng Bí thư, Chủ tịch nước TÔ LÂM)**

Kính thưa các đồng chí lãnh đạo, nguyên lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam,

Kính thưa các đồng chí lão thành cách mạng, các Mẹ Việt Nam Anh hùng, Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân, Anh hùng Lao động, các đồng chí lãnh đạo Thành phố Hồ Chí Minh qua các thời kỳ,

Thưa đồng chí, đồng bào cả nước, cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài, và đại biểu quốc tế,

Thưa toàn thể Nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh thân mến,

Hôm nay, trong không khí trang trọng, xúc động và tự hào, chúng ta vui mừng cùng dự Lễ kỷ niệm 50 năm Ngày Thành phố Sài Gòn - Gia Định vinh dự mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu. Đây là sự kiện chính trị, lịch sử, văn hóa có ý nghĩa đặc biệt sâu sắc; là dịp để toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta thành kính tưởng nhớ công lao trời biển của Bác Hồ vĩ đại; tri ân các thế hệ cách mạng tiền bối, các anh hùng liệt sĩ, các Mẹ Việt Nam Anh hùng, đồng bào, đồng chí, chiến sĩ các lực lượng vũ trang nhân dân, các cựu chiến binh, các lực lượng tham gia Cách mạng đã cống hiến, hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì sự nghiệp giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, vì sự trưởng thành và phát triển của Thành phố mang tên Bác.

Thay mặt lãnh đạo Đảng, Nhà nước, tôi thân ái gửi tới Đảng bộ, chính quyền, quân và dân Thành phố Hồ Chí Minh; tới các đồng chí lão thành cách mạng, các Mẹ Việt Nam Anh hùng, các anh hùng, quý vị đại biểu và toàn thể đồng bào, đồng chí Thành phố lời thăm hỏi ân cần, tình cảm thân thiết và lời chúc mừng tốt đẹp nhất.

Thưa đồng bào, đồng chí,

Cách đây 50 năm, ngày 2 tháng 7 năm 1976, Quốc hội khóa VI quyết nghị chính thức đặt tên thành phố Sài Gòn - Gia Định là Thành phố Hồ Chí Minh. Quyết định này không chỉ là một sự kiện hành chính, mà là sự kết tinh tình cảm thiêng liêng, lòng biết ơn sâu nặng của Nhân dân ta đối với Chủ tịch Hồ Chí Minh; là sự ghi nhận truyền thống cách mạng kiên cường, bất khuất và những đóng góp to lớn của Sài Gòn - Gia Định trong đấu tranh giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước; đồng thời gửi gắm niềm tin, kỳ vọng và trách nhiệm đối với một thành phố có vị trí đặc biệt của nước ta.

Nói đến Thành phố Hồ Chí Minh là nói đến một vùng đất giàu truyền thống yêu nước, cách mạng, nghĩa tình và sáng tạo; một vùng đất luôn biết kết tinh những giá trị cao đẹp của dân tộc, đồng thời không ngừng mở đường cho những khát vọng mới. Chính từ thành phố này, từ Bến Nhà Rồng, cách đây 115 năm, người thanh niên yêu nước Nguyễn Tất Thành đã ra đi tìm đường cứu nước, mở đầu hành trình lịch sử tìm ra con đường giải phóng dân tộc, giải phóng đất nước. Mỗi khi nhắc đến Thành phố Hồ Chí Minh, đến Bến Nhà Rồng, trong tâm thức mỗi người Việt Nam lại vọng lên âm hưởng thân thuộc, ký ức thiêng liêng về "*từ thành phố này Người đã ra đi*", về điểm khởi đầu của một hành trình vĩ đại. Từ nơi Người ra đi, dân tộc ta đã tìm thấy con đường độc lập, tự do; và hơn sáu thập kỷ sau, cũng chính thành phố ấy được giải phóng, thống nhất trọn vẹn trong lòng Tổ quốc, vinh dự, tự hào mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu.

Ngay từ những năm tháng đất nước còn tạm thời chia cắt, trong tâm thức của đồng bào cả nước đã sáng lên niềm tin tất thắng vào ngày miền Nam giải phóng, non sông thu về một mối, để thành phố phương Nam rực rỡ tên vàng Hồ Chí Minh. Hôm nay, sau 50 năm, chúng ta càng thấm thía rằng tên gọi ấy không chỉ là niềm tự hào của lịch sử, mà còn là yêu cầu của hiện tại và tương lai; không chỉ là danh xưng cao quý, mà là chuẩn mực để Thành phố tự soi, tự sửa, tự vươn lên mỗi ngày.

Mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh là niềm vinh dự lớn lao, đồng thời là trách nhiệm chính trị, đạo đức và lịch sử đặc biệt. Thành phố mang tên Bác thì phải đi đầu trong đổi mới, sáng tạo; phải năng động nhưng kỷ cương; hiện đại nhưng nhân văn; giàu mạnh nhưng nghĩa tình; hội nhập sâu rộng nhưng luôn giữ vững bản sắc, giữ vững lợi ích quốc gia, dân tộc; phát triển nhanh nhưng phải bền vững, bao trùm, vì hạnh phúc của Nhân dân.

Thưa đồng bào, đồng chí,

Nhìn lại nửa thế kỷ qua, chúng ta có quyền tự hào sâu sắc về những thành tựu to lớn, toàn diện mà Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh đã đạt được. Từ một đô thị chịu hậu quả nặng nề của chiến tranh, đối mặt với muôn vàn khó khăn sau ngày đất nước thống nhất, Thành phố đã từng bước khôi phục sản xuất, ổn định đời sống Nhân dân, giữ vững thành quả cách mạng, xây dựng chính quyền, bảo đảm quốc phòng, an ninh, tạo nền tảng cho phát triển lâu dài.

Trong 40 năm đổi mới, Thành phố luôn là một trong những địa phương đi đầu, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung; mạnh dạn thử nghiệm nhiều mô hình mới, góp phần bổ sung, hoàn thiện đường lối đổi mới của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Đó là đóng góp rất lớn, không chỉ đo bằng những con số tăng trưởng, mà còn bằng sức mở đường, sức lan tỏa và sức thuyết phục của thực tiễn.

Thành phố Hồ Chí Minh đã khẳng định vai trò đầu tàu kinh tế, trung tâm lớn về tài chính, thương mại, dịch vụ, khoa học - công nghệ, giáo dục - đào tạo, y tế, văn hóa, đối ngoại và hội nhập quốc tế. Thành phố là nơi hội tụ dòng vốn, dòng tri thức, dòng lao động, dòng sáng tạo; là nơi hàng triệu người từ mọi miền Tổ quốc đến học tập, lao động, lập nghiệp, cống hiến. Năm 2025, Thành phố tiếp tục dẫn đầu cả nước về thu ngân sách nhà nước, vượt mốc **800.000** tỉ đồng. Phía sau con số ấy là mồ hôi, trí tuệ, niềm tin của Nhân dân, doanh nghiệp, đội ngũ cán bộ, đảng viên và người lao động.

Cùng với kinh tế, diện mạo đô thị Thành phố có bước phát triển mạnh mẽ. Các khu đô thị mới, khu công nghệ cao, khu chế xuất, khu công nghiệp, trung tâm thương mại, bệnh viện, trường học, công trình văn hóa, các tuyến giao thông và công trình kết nối vùng đã làm thay đổi căn bản không gian phát triển. Tuyến Metro số 1 Bến Thành - Suối Tiên đi vào vận hành là dấu mốc quan trọng, mở ra hướng phát triển giao thông công cộng, đô thị thông minh, đô thị xanh, đô thị kết nối.

Thành phố cũng đã xây dựng và lan tỏa bản sắc văn hóa rất riêng: Cởi mở, bao dung, hào sảng, nghĩa tình, nhân ái, sáng tạo. Trong khó khăn, Thành phố càng nghĩa tình; trong thử thách, Thành phố càng đoàn kết; trong biến động, Thành phố càng thể hiện bản lĩnh và sức chống chịu. Những phong trào chăm lo người nghèo, người có công, công nhân, người lao động nhập cư, trẻ em, người yếu thế; những nghĩa cử trong thiên tai, dịch bệnh, hoạn nạn; những tấm lòng âm thầm mà bền bỉ đã làm nên chiều sâu nhân văn của Thành phố mang tên Bác.

Thay mặt lãnh đạo Đảng, Nhà

Chương trình nghệ thuật chào mừng Lễ kỷ niệm **Ảnh: QUỐC THANH**

nước, tôi nhiệt liệt biểu dương, ghi nhận và chúc mừng những thành tựu to lớn của Đảng bộ, chính quyền, quân và dân Thành phố Hồ Chí Minh trong 50 năm qua; trân trọng cảm ơn các thế hệ cán bộ, chiến sĩ, trí thức, doanh nhân, văn nghệ sĩ, đồng bào các dân tộc, các tôn giáo, đồng bào ta ở nước ngoài và bạn bè quốc tế đã chung sức xây dựng Thành phố hôm nay.

Thưa đồng bào, đồng chí,

Tự hào về truyền thống là để có thêm niềm tin. Tri ân chặng đường đã qua là để xác định rõ hơn trách nhiệm hôm nay. Nhìn lại 50 năm không phải để bằng lòng với kết quả đã đạt được, mà để bước tiếp mạnh mẽ hơn trong giai đoạn mới. Đất nước ta đang bước vào kỷ nguyên phát triển mới, với yêu cầu cao hơn, nhiệm vụ nặng nề hơn, thời cơ lớn hơn và thách thức cũng gay gắt hơn. Thành phố Hồ Chí Minh phải hòa cùng dòng chảy đó; phải là động năng của dòng chảy đó. Thành phố phải tiếp tục đi trước, mở đường, thử nghiệm, đột phá và lan tỏa.

Sau sắp xếp đơn vị hành chính, không gian phát triển của Thành phố đã mở rộng; quy mô lớn hơn, tiềm năng lớn hơn, yêu cầu quản trị cũng cao hơn. Thành phố Hồ Chí Minh mới hội tụ những lợi thế rất quan trọng: Trung tâm đô thị, tài chính, thương mại, dịch vụ; không gian công nghiệp, công nghệ, đổi mới sáng tạo; cửa ngõ cảng biển, logistics, kinh tế biển, du lịch, năng lượng; cùng nguồn nhân lực đông đảo có trí thức, có trách nhiệm, có nghĩa tình. Chúng ta phải xây dựng Thành phố Hồ Chí Minh thành một siêu đô thị chiến lược, đa trung tâm, đa cực, có sức cạnh tranh khu vực và quốc tế.

Để hiện thực hóa khát vọng đó, điều quyết định là tư duy mới, thể chế mới, hạ tầng mới, quản trị mới, đội ngũ cán bộ mới và phương thức tổ chức thực hiện mới. Việc đã rõ phải làm ngay, việc còn vướng phải khẩn trương tháo gỡ, việc thuộc thẩm quyền cấp nào thì cấp đó phải chịu trách nhiệm. Không để chủ trương đúng chậm đi vào cuộc sống, không để trách nhiệm chung làm mờ trách nhiệm cá nhân, không để tiềm năng lớn bị níu lại bởi cách làm cũ.

Trong thời gian tới, tôi đề nghị Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân Thành phố tập trung thực hiện thật tốt **6** nhiệm vụ trọng tâm.

Thứ nhất, tiếp tục xây dựng Đảng bộ và hệ thống chính trị Thành phố trong sạch, vững mạnh, đoàn kết, kỷ cương, liêm chính, hành động, phục vụ Nhân dân. Cán bộ Thành phố phải có bản lĩnh chính trị vững vàng, tư duy phát triển hiện đại, đạo đức trong sáng, năng lực thực thi cao; đề cao trách nhiệm cá nhân, trách nhiệm người đứng đầu; kiên quyết phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, đồng thời bảo vệ cán bộ dám nghĩ, dám làm vì lợi ích chung.

Thứ hai, chuyển hóa thể chế và cơ chế đặc thù thành lợi thế phát triển, năng lực cạnh tranh và kết quả cụ thể, có thể đo đếm được: Công trình hoàn thành, sản phẩm mới, dịch vụ công tốt hơn, việc làm nhiều hơn, môi trường đầu tư thuận lợi hơn và chất lượng sống cao hơn cho Nhân dân. Thành phố cần đi đầu trong cải cách hành chính, quản trị số, dữ liệu liên thông, dịch vụ công minh bạch; chủ động đề xuất cơ chế vượt trội về đô thị đặc biệt, trung tâm tài chính quốc tế, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số, chuyển đổi xanh và thu hút nhân tài.

Thứ ba, quy hoạch không gian phát triển theo hướng đa trung tâm, hiện đại, xanh, thông minh, kết nối chặt chẽ với vùng Đông Nam Bộ, đồng bằng sông Cửu Long, Tây Nguyên, cả nước và quốc tế. Hạ tầng phải đi trước một bước, nhưng phải có trọng tâm, trọng điểm, bảo đảm hiệu quả đầu tư; ưu tiên giao thông công cộng, đường sắt đô thị, vành đai, cao tốc, cảng biển, logistics, hạ tầng số, năng lượng, y tế, giáo dục, văn hóa, nhà ở, chống ngập và không gian xanh.

Thứ tư, đổi mới mạnh mẽ mô hình tăng trưởng, lấy khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số, kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn, kinh tế dữ liệu làm động lực chủ yếu. Thành phố cần phát triển mạnh trung tâm tài chính quốc tế, công nghiệp công nghệ cao, logistics, kinh tế biển, du lịch, y tế, giáo dục, công nghiệp văn hóa; tạo môi trường để doanh nghiệp tư nhân lớn mạnh, doanh nghiệp khởi nghiệp phát triển, người trẻ được sáng tạo và cống hiến.

Thứ năm, chăm lo tốt hơn đời sống Nhân dân, coi đây là mục tiêu cao nhất và thước đo thực chất nhất của phát triển. Người dân Thành phố phải được thụ hưởng môi trường sống an toàn hơn, giao thông thuận tiện hơn, nhà ở phù hợp hơn, trường học tốt hơn, bệnh viện tốt hơn, không gian văn hóa nhiều hơn, không gian xanh rộng hơn. Người lao động, công nhân, người nhập cư, người nghèo đô thị, người yếu thế phải được quan tâm bằng chính sách cụ thể, thiết thực và đến đúng đối tượng.

Thứ sáu, xây dựng Thành phố Hồ Chí Minh thành trung tâm hội nhập quốc tế năng động, có bản sắc, có trách nhiệm; đồng thời giữ vững quốc phòng, an ninh, trật tự an toàn xã hội, an ninh kinh tế, an ninh mạng, an ninh dữ liệu, an ninh đô thị, an ninh con người. Thành phố càng mở cửa, càng hội nhập, càng phải giữ vững ổn định chính trị, kỷ cương pháp luật, môi trường hòa bình, an toàn, thân thiện.

Thưa đồng bào, đồng chí,

Sinh thời, Bác Hồ kính yêu luôn dành tình cảm đặc biệt sâu nặng cho đồng bào miền Nam ruột thịt; Người từng nói: "*Miền Nam luôn ở trong trái tim tôi*". Tình cảm thiêng liêng ấy vừa là niềm vinh dự lớn lao, vừa là lời nhắc nhở sâu sắc đối với Thành phố mang tên Người hôm nay: Phải không ngừng vươn lên, phát triển mạnh mẽ hơn, nhân văn hơn, nghĩa tình hơn, để xứng đáng với niềm tin yêu, sự kỳ vọng và niềm tự hào của cả nước. Trách nhiệm ấy không chỉ thuộc về lãnh đạo Thành phố, không chỉ thuộc về hệ thống chính trị, mà còn thuộc về mỗi người dân Thành phố Hồ Chí Minh, những người đang hằng ngày góp phần làm rạng rỡ hơn tên gọi thiêng liêng, cao quý mà Thành phố vinh dự được mang.

Tôi mong Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân Thành phố tiếp tục nuôi dưỡng khát vọng lớn, hành động lớn, trách nhiệm lớn. Mỗi cán bộ phải tự hỏi: Việc mình làm hôm nay đã xứng đáng với Thành phố mang tên Bác chưa? Mỗi cơ quan phải tự hỏi: Cách phục vụ của mình đã làm người dân, doanh nghiệp hài lòng chưa? Mỗi địa phương, đơn vị phải tự hỏi: Đã khai thác tốt tiềm năng, tháo gỡ nhanh điểm nghẽn, sử dụng hiệu quả nguồn lực phát triển chưa?

Năm mươi năm qua, Thành phố Hồ Chí Minh đã viết nên trang sử vẻ vang, rực rỡ tên vàng. Năm mươi năm tới, Thành phố phải viết tiếp một chương phát triển mới, lớn hơn, đẹp hơn, xứng đáng hơn, rực rỡ hơn. Chúng ta tin tưởng rằng, với truyền thống anh hùng, đoàn kết, năng động, sáng tạo, nghĩa tình; với sự lãnh đạo của Đảng, sự đồng hành của cả nước và sức mạnh to lớn của Nhân dân, Thành phố Hồ Chí Minh nhất định sẽ vươn lên mạnh mẽ, trở thành đô thị văn minh, hiện đại, nghĩa tình, nơi tên gọi Hồ Chí Minh ngày càng tỏa sáng bằng thành tựu, văn hóa, con người, khát vọng và trách nhiệm với Tổ quốc.

Một lần nữa, xin kính chúc các đồng chí lãnh đạo, nguyên lãnh đạo Đảng, Nhà nước, các Mẹ Việt Nam Anh hùng, các đồng chí lão thành cách mạng, quý vị đại biểu, đồng bào, đồng chí và chiến sĩ Thành phố Hồ Chí Minh mạnh khỏe, hạnh phúc, thành công.

Chúc Thành phố Hồ Chí Minh thân yêu của chúng ta mãi mãi xứng đáng với tên gọi thiêng liêng, cao quý: Thành phố mang tên Bác Hồ kính yêu.

Xin trân trọng cảm ơn. ■

(*Tựa đề do Tòa soạn đặt*)

Thành phố quyết tâm hiện thức hóa khát vọng và mong muốn của Bác

● THÙY TRANG - HỒNG HẠNH; ảnh: QUỐC THANH

Hôm qua 2.7, tại Hội trường Thống Nhất, Thành ủy, HĐND, UBND, Ủy ban MTTQ TP. Hồ Chí Minh đã long trọng tổ chức Lễ kỷ niệm 50 năm Ngày thành phố Sài Gòn - Gia Định vinh dự mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh (2.7.1976 - 2.7.2026). Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm dự và phát biểu chỉ đạo.

Cùng dự có lãnh đạo, nguyên lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; các đồng chí lão thành cách mạng, các Mẹ Việt Nam Anh hùng, Anh hùng LLVTND, Anh hùng Lao động; lãnh đạo, nguyên lãnh đạo TP.HCM và các địa phương, bạn bè quốc tế.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm thay mặt lãnh đạo Đảng, Nhà nước trao tặng Đảng bộ, chính quyền và nhân dân TP.HCM tượng Chủ tịch Hồ Chí Minh

Khẳng định ý nghĩa thiêng liêng của tên gọi

Đây là sự kiện chính trị, văn hóa có ý nghĩa đặc biệt, đánh dấu nửa thế kỷ thành phố mang tên Bác và nhìn lại chặng đường phát triển của đô thị đầu tàu kinh tế cả nước. Trước giờ khai mạc Lễ kỷ niệm, đoàn đại biểu lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam đã đến viếng, dâng hương, dâng hoa tưởng nhớ Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Công viên Tượng đài Chủ tịch Hồ Chí Minh (phường Sài Gòn).

Lãnh đạo Trung ương và TP.HCM chụp ảnh lưu niệm cùng đại biểu, văn nghệ sĩ, diễn viên

Tại Lễ kỷ niệm, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Thành ủy TP.HCM Trần Lưu Quang trình bày diễn văn, ôn lại chặng đường lịch sử kể từ ngày Quốc hội quyết định đặt tên thành phố Sài Gòn - Gia Định là TP.HCM, khẳng định ý nghĩa thiêng liêng của tên gọi gắn với Chủ tịch Hồ Chí Minh và những thành tựu nổi bật của thành phố trong nửa thế kỷ xây dựng, phát triển. Bí thư Thành ủy Trần Lưu Quang khẳng định, việc Quốc hội quyết định đặt tên thành phố Sài Gòn - Gia Định là TP.HCM cách đây tròn 50 năm không chỉ là dấu mốc lịch sử mà còn thể hiện tình cảm, lòng biết ơn của Đảng, Nhà nước và nhân dân đối với Chủ tịch Hồ Chí Minh, đồng thời gửi gắm niềm tin, kỳ vọng vào vai trò của thành phố trong sự nghiệp phát triển đất nước. Niềm vinh dự được mang tên Bác vừa là nguồn động viên to lớn, vừa là trách nhiệm để TP.HCM tiếp tục giữ gìn truyền thống, không ngừng đổi mới, sáng tạo và xứng đáng là đầu tàu của cả nước.

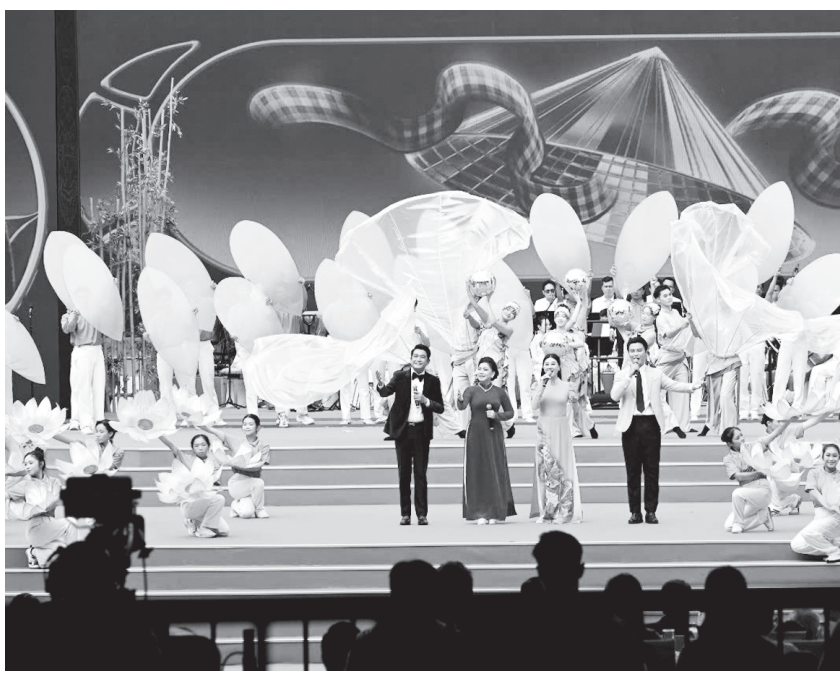
Chặng đường năm mươi năm qua cũng để lại nhiều bài học quý báu. Đó là bài học về giữ vững sự đoàn kết thống nhất; phát huy ý chí tự lực, tự cường đi đôi với tinh thần dám nghĩ, biết làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung; trong mọi hoàn cảnh luôn đặt lợi ích và hạnh phúc của người dân lên trên hết, trước hết. Nhìn lại chặng đường nửa thế kỷ xây dựng và phát triển, Bí thư Thành ủy TP.HCM nhấn mạnh: "Chúng ta có quyền tự hào về những kết quả đã đạt được, nhưng không được phép bằng lòng với những gì đã có. Lịch sử trao cho thành phố một vinh dự lớn lao thì cũng đặt lên vai chúng ta những trách nhiệm nặng nề".

Theo Bí thư Trần Lưu Quang, điều mà Đảng bộ, chính quyền và nhân dân thành phố luôn trân trọng là trong suốt chặng đường ấy, thành phố chưa bao giờ bước đi một mình. Mỗi thành tựu đạt được đều có sự đồng hành, đóng góp của cộng đồng doanh nghiệp, đội ngũ trí thức, nhà khoa học, văn nghệ sĩ, lực lượng vũ trang trong cả nước; tình cảm và sự sẻ chia luôn hướng về quê hương của bà con kiều bào ở nước ngoài; sự hợp tác của bạn bè quốc tế và trên hết là sự cần cù, sáng tạo, chịu thương, chịu khó của hàng triệu người dân đóng góp cho sự phát triển thành phố.

Lời nhắc nhở đối với hiện tại và cam kết với tương lai

Bí thư Thành ủy TP.HCM Trần Lưu Quang cho rằng, việc hợp nhất không gian phát triển giữa TP.HCM, Bình Dương và Bà Rịa - Vũng Tàu mở ra động lực tăng trưởng mới, tạo tầm vóc mới cho thành phố. Trong bối cảnh đó, TP.HCM sẽ tiếp tục phát huy truyền thống đoàn kết, năng động, sáng tạo, xây dựng nền hành chính hiện đại, chăm lo đời sống nhân dân và đóng góp nhiều hơn cho sự phát triển của đất nước.

Khẳng định quyết tâm của Đảng bộ, chính quyền và nhân dân thành phố, Bí thư Thành ủy nhấn mạnh: "Danh hiệu "thành phố Hồ Chí Minh" không chỉ là phần thưởng của quá khứ, mà còn là lời nhắc nhở đối với hiện tại và cam kết với tương lai. Thành phố không chỉ mang tên Bác, mà phải thực hiện cho được khát vọng và mong muốn của Bác. Đó là, không chỉ giữ gìn danh hiệu ấy mà phải làm cho danh hiệu cao quý ấy ngày càng tỏa sáng

Chương trình nghệ thuật chào mừng Lễ kỷ niệm

bằng những thành tựu mới, những giá trị mới, những đóng góp mới cho sự phát triển".

Đại diện các tầng lớp nhân dân TP.HCM, Anh hùng Lao động, Thầy thuốc nhân dân, GS,BS Nguyễn Thị Ngọc Phượng, nguyên Phó Chủ tịch Quốc hội, nguyên Giám đốc Bệnh viện Phụ sản Từ Dũ chia sẻ niềm xúc động khi là chứng nhân của chặng đường nửa thế kỷ thành phố mang tên Bác. Gắn bó gần trọn cuộc đời với Bệnh viện Từ Dũ và sự nghiệp chăm sóc sức khỏe nhân dân, bà nhớ lại những năm đầu sau ngày đất nước thống nhất với muôn vàn thiếu thốn nhưng luôn đầy ắp niềm tin vào tương lai.

Theo BS Nguyễn Thị Ngọc Phượng, từ những ngày khó khăn ấy, đội ngũ y bác sĩ đã từng bước làm chủ các kỹ thuật hiện đại, góp phần đưa TP.HCM trở thành trung tâm y học chuyên sâu của cả nước. Bà khẳng định, tầm vóc của thành phố không chỉ được tạo nên bởi những công trình hiện đại mà còn bởi tinh thần "dấn thân" của biết bao người dân bình dị đã âm thầm cống hiến cho cộng đồng. Với bà, phần thưởng lớn nhất không phải là những danh hiệu, mà là được chứng kiến nhiều thế hệ bác sĩ tiếp nối sự nghiệp, hàng vạn em bé khỏe mạnh cất tiếng khóc chào đời và TP.HCM ngày càng văn minh, hiện đại, nghĩa tình, phát triển xứng đáng với tên gọi thiêng liêng mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh.

"Nếu được lựa chọn lại, nếu thời gian có quay về 50 năm trước, tôi vẫn sẽ chọn ở lại thành phố này, TP.HCM thân yêu; vẫn sẽ chọn nghề y, vẫn sẽ chọn Bệnh viện Từ Dũ và Làng Hòa Bình để giữ gìn và trao đi hai chữ "dấn thân" cho đội ngũ y khoa", BS Ngọc Phượng bày tỏ. Đại diện thế hệ trẻ, TS Mai Ngọc Xuân Đạt, Trưởng nhóm nghiên cứu Viện Công nghệ vật liệu tiên tiến, Đại học Quốc gia TP.HCM, Công dân trẻ tiêu biểu TP.HCM năm 2025, khẳng định quyết tâm của thế hệ trẻ tiếp tục nghiên cứu, sáng tạo, cống hiến để xây dựng thành phố phát triển nhanh, bền vững trong giai đoạn mới.

Dịp này, thay mặt lãnh đạo Đảng và Nhà nước, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đã trao tặng Thành ủy TP.HCM tượng Chủ tịch Hồ Chí Minh, thể hiện tình cảm, niềm tin và kỳ vọng đối với thành phố mang tên Bác trong chặng đường phát triển tiếp theo. Thay mặt Đảng bộ, chính quyền và nhân dân thành phố, Bí thư Thành ủy Trần Lưu Quang phát biểu đáp từ, bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc trước sự quan tâm của Trung ương, đồng thời khẳng định quyết tâm xây dựng TP.HCM phát triển nhanh, bền vững, văn minh, hiện đại, nghĩa tình, xứng đáng với niềm tin của Đảng, Nhà nước và nhân dân.

Tiếp đó là chương trình nghệ thuật đặc biệt mang chủ đề "TP.HCM - Sáng mãi tên Người", quy tụ nhiều nghệ sĩ sân khấu, ca sĩ tên tuổi cùng dàn nhạc giao hưởng, hợp xướng, lực lượng múa, xiếc, thể dục cổ động và hàng trăm diễn viên quần chúng. Thông qua ngôn ngữ nghệ thuật, chương trình khắc họa hành trình phát triển của TP.HCM trong 50 năm qua; tôn vinh truyền thống nghĩa tình, năng động, sáng tạo; đồng thời tái hiện tinh thần đoàn kết của thành phố trong cuộc chiến chống đại dịch Covid-19 với hình ảnh những chuyến xe nghĩa tình, bếp ăn thiện nguyện, đội ngũ y bác sĩ, lực lượng tuyến đầu và sự đồng lòng của nhân dân cả nước.

Dấu mốc 50 năm thành phố Sài Gòn - Gia Định vinh dự mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục khơi dậy niềm tự hào về chặng đường đã qua, đồng thời nhắc nhở về trách nhiệm đối với chặng đường phía trước. Từ nền tảng truyền thống anh hùng, năng động, sáng tạo và nghĩa tình, TP.HCM bước vào giai đoạn phát triển mới với quyết tâm giữ vững vai trò đầu tàu, phát huy hiệu quả các cơ chế, động lực mới, đóng góp ngày càng lớn cho sự phát triển nhanh, bền vững của đất nước, xứng đáng với niềm tin của Đảng, Nhà nước và nhân dân. ■

> *Danh hiệu "thành phố Hồ Chí Minh" không chỉ là phần thưởng của quá khứ, mà còn là lời nhắc nhở đối với hiện tại và cam kết với tương lai. Thành phố không chỉ mang tên Bác mà phải thực hiện cho được khát vọng và mong muốn của Bác. Đó là, không chỉ giữ gìn danh hiệu ấy mà phải làm cho danh hiệu cao quý ấy ngày càng tỏa sáng bằng những thành tựu mới, những giá trị mới, những đóng góp mới cho sự phát triển.*
>
> **(Bí thư Thành ủy TP.HCM TRẦN LƯU QUANG)**

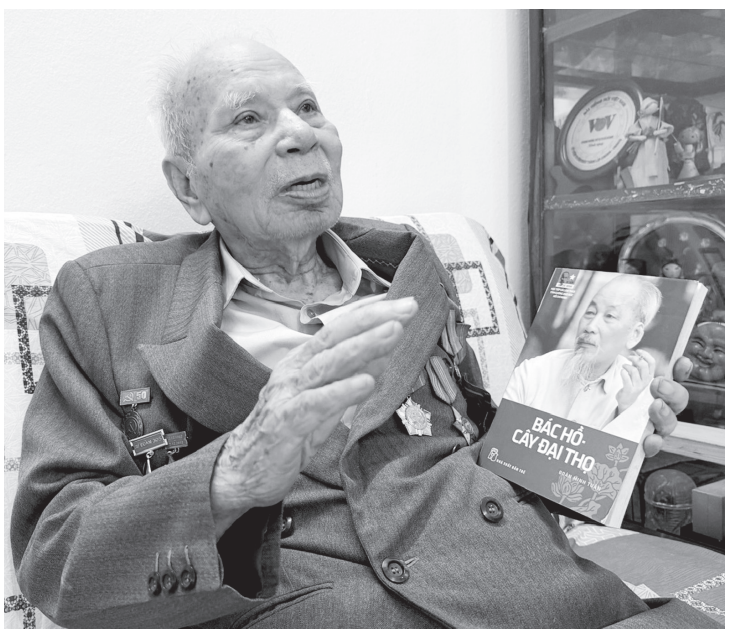
Nhân dân vui mừng, lập hương án tưởng nhớ công ơn của Bác Hồ

● **Bài, ảnh: HOÀNG HẢI**

Khi hay tin kỳ họp thứ I, Quốc hội khóa VI quyết định đặt tên thành phố Sài Gòn - Gia Định là thành phố Hồ Chí Minh, người dân rất vui mừng và phấn khởi. Nhà nhà lập hương án thờ Bác vừa để chào mừng, vừa tỏ lòng thành kính, tưởng nhớ vô hạn công lao trời biển của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại.

Nhà văn Đoàn Minh Tuấn, nguyên Phó Tổng biên tập Báo *Văn Hóa* nhớ lại dấu son đặc biệt trong lịch sử của TP.HCM khi trò chuyện với phóng viên *Văn Hóa*.

Sinh ra và lớn lên ở Quảng Ngãi, sau Cách mạng Tháng Tám 1945 thành công, ông lên đường đi bộ đội năm 1950, theo học Trường Võ bị Trần Quốc Tuấn, sau đó tham gia kháng chiến ở Tây Nguyên, rồi tập kết ra Bắc học Đại học Tổng hợp Hà Nội, tốt nghiệp ra trường công tác rồi "xếp bút nghiên" trở lại chiến trường miền Nam kháng chiến chống Mỹ, tham gia chiến dịch Hồ Chí Minh giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước. Đất nước hòa bình, ông ở lại Sài Gòn - TP.HCM sinh sống và làm việc từ năm 1975 đến nay.

Nhà văn Đoàn Minh Tuấn kể lại dấu son thành phố Sài Gòn - Gia Định vinh dự mang tên thành phố Hồ Chí Minh và hành trình viết nên cuốn sách *Bác Hồ - Cây đại thọ*

Dù đã 95 tuổi đời và gần 80 tuổi đảng, nhà văn Đoàn Minh Tuấn vẫn nhớ như in hình ảnh và không khí ghi dấu son đặc biệt trong lịch sử của thành phố vinh dự mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh. Ông kể, ngày 2.7.1976, khi biết tin Quốc hội quyết định đặt tên thành phố Sài Gòn - Gia Định là thành phố Hồ Chí Minh, người dân rất vui mừng và phấn khởi, nhà nhà đặt hương án, thờ di ảnh Bác Hồ như vị Cha già, người thân trong gia đình; ngoài đường phố, đâu đâu cũng tràn ngập cờ Tổ quốc.

"Đây là nét đẹp văn hóa, vừa để chào mừng, vừa tỏ lòng thành kính, tưởng nhớ vô hạn công ơn vĩ đại của Người. Bởi hình ảnh Bác Hồ đã nằm sâu trong trái tim nhân dân miền Nam, cũng như tình cảm Bác Hồ dành muôn vàn tình yêu thương với đồng bào miền Nam", nhà văn Đoàn Minh Tuấn bày tỏ. Qua 50 năm sinh sống và làm việc, tận mắt chứng kiến sự đổi thay, lớn lên từng ngày của thành phố, nhà văn Đoàn Minh Tuấn tâm sự, 50 năm vinh dự mang tên Bác Hồ là năm mươi năm thành phố không ngừng chuyển mình mạnh mẽ. Từ những năm tháng đầu còn nhiều khó khăn đã từng bước vươn mình trở thành trung tâm lớn về kinh tế, văn hóa và đổi mới của cả nước.

"Là công dân TP.HCM, tôi rất tự hào khi được sống giữa đô thị văn minh, hiện đại và nghĩa tình, đầy lòng nhân ái, bao dung của tất cả mọi người. Đồng thời tôi cũng tin tưởng rằng thành phố sẽ tiếp tục phát triển bứt phá, xứng đáng với niềm tin và kỳ vọng của Bác Hồ và của nhân dân cả nước trong kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc", nhà văn Đoàn Minh Tuấn bộc bạch. Thể hiện lòng kính yêu đặc biệt về Bác Hồ của một công dân được tự hào sống và làm việc ở một thành phố vinh dự mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh, nhà văn Đoàn Minh Tuấn đã dành hơn 20 năm tâm huyết sưu tầm, gặp gỡ, tiếp xúc, ghi chép những mẩu chuyện do nhiều người trong và ngoài nước kể lại về cuộc đời và sự nghiệp cách mạng của Người, một bản anh hùng ca vĩ đại về sự hy sinh, tận hiến cho độc lập dân tộc, cho tự do và hạnh phúc của nhân dân để viết nên cuốn sách: *Bác Hồ - Cây đại thọ*, xuất bản lần đầu vào năm 1989, đến nay đã tái bản đến lần thứ 23.

> *Là công dân TP.HCM, tôi rất tự hào khi được sống giữa đô thị văn minh, hiện đại và nghĩa tình, đầy lòng nhân ái, bao dung của tất cả mọi người. Đồng thời tôi cũng tin tưởng rằng thành phố sẽ tiếp tục phát triển bứt phá, xứng đáng với niềm tin và kỳ vọng của Bác Hồ và của nhân dân cả nước trong kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.*
>
> **(Nhà văn ĐOÀN MINH TUẤN)**

Cuốn sách đã được Ủy ban Toàn quốc các Hội Liên hiệp Văn học Nghệ thuật Việt Nam tặng thưởng năm 2002 và Ban Chấp hành Trung ương Đảng tặng thưởng tác phẩm xuất sắc vào tháng 9.2009. Tác phẩm gồm nhiều bài viết về Bác Hồ, ra mắt bạn đọc trong dịp kỷ niệm 100 năm ngày sinh của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Điều đặc biệt ở tác phẩm là cách trình bày và lối hành văn rất giản dị, điều mà Bác Hồ luôn luôn mong muốn ở người cầm bút; để phục vụ cho quảng đại công chúng người Việt hiểu biết thêm về những điều giản dị, trong sáng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Anh hùng giải phóng dân tộc, Danh nhân văn hóa thế giới. ■

Nửa thế kỷ rạng rỡ tên Người

● KIỀU GIANG

Tối qua 2.7, tại Hội trường Thống Nhất, chương trình nghệ thuật chính luận *Rạng rỡ tên Người* diễn ra trong không khí trang trọng, xúc động, kỷ niệm 50 năm ngày Sài Gòn - Gia Định vinh dự mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh (2.7.1976 - 2.7.2026).

Kết nối nhiều điểm cầu trên cả nước, chương trình tái hiện hành trình nửa thế kỷ xây dựng và phát triển của TP.HCM, khắc họa sức sống, bản lĩnh, nghĩa tình và khát vọng vươn lên của đô thị mang tên Bác trong kỷ nguyên mới.

Chương trình nghệ thuật chính luận "Rạng rỡ tên Người" tại điểm cầu Hội trường Thống Nhất

Tái hiện hành trình nửa thế kỷ

Do Ban Tổ chức kỷ niệm các ngày lễ lớn TP.HCM chỉ đạo thực hiện, chương trình được tổ chức tại điểm cầu chính Hội trường Thống Nhất; kết nối với Quảng trường Ba Đình (Hà Nội); Quân cảng Cam Ranh (Khánh Hòa); Đặc khu Côn Đảo; công viên trung tâm phường Bình Dương; Quảng trường Tam Thắng, phường Vũng Tàu và Phố đi bộ Nguyễn Huệ. Sự kết nối giữa các điểm cầu tạo nên không gian nghệ thuật rộng mở, trải dài từ Thủ đô đến TP.HCM, từ đất liền đến biển đảo, nối mạch lịch sử với nhịp phát triển hôm nay.

Với kết cấu gồm ba chương: *Thành phố của khát vọng thống nhất, Thành phố của khát vọng vươn lên* và *Thành phố trong kỷ nguyên mới,* chương trình kết hợp nghệ thuật biểu diễn, phim tài liệu, phóng sự, giao lưu với nhân chứng lịch sử, chuyên gia, doanh nhân và lực lượng vũ trang. Qua đó, chặng đường nửa thế kỷ xây dựng, phát triển của Thành phố Hồ Chí Minh kể từ ngày vinh dự mang tên Bác được tái hiện bằng ngôn ngữ nghệ thuật trang trọng, giàu cảm xúc.

Mở đầu bằng hoạt cảnh *Khúc hát non sông* và ca khúc *Ca ngợi Hồ Chủ tịch,* chương trình đưa khán giả trở về những năm tháng lịch sử của dân tộc, khắc họa khát vọng thống nhất đất nước và tình cảm đặc biệt của nhân dân đối với Chủ tịch Hồ Chí Minh. Những thước phim tư liệu về hành trình người thanh niên Nguyễn Tất Thành ra đi tìm đường cứu nước từ Bến Nhà Rồng năm 1911, cùng tình cảm sâu nặng của Người dành cho miền Nam, trở thành mạch dẫn xuyên suốt đêm nghệ thuật.

Điểm nhấn của chương đầu là cuộc trò chuyện tại Quảng trường Ba Đình với GS.TS Phạm Hồng Tung, Đại học Quốc gia Hà Nội, về ý nghĩa lịch sử của việc thành phố được vinh dự mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh; cùng phần giao lưu với bà Nguyễn Thị Hoài Thu, đại biểu Quốc hội liên tục qua các khóa VI, VII, VIII, IX, X, XI, người trực tiếp chứng kiến thời khắc Quốc hội quyết nghị đặt tên thành phố Sài Gòn - Gia Định là Thành phố Hồ Chí Minh vào năm 1976.

Xen giữa nội dung giao lưu là những ca khúc*: Hồ Chí Minh đẹp nhất tên Người, Nguồn sáng dẫn đường,* góp phần khắc họa hình tượng Chủ tịch Hồ Chí Minh như nguồn cảm hứng lớn lao và điểm tựa tinh thần trong hành trình phát triển của thành phố.

Từ mạch nguồn lịch sử ấy, chương trình mở ra chặng đường 50 năm sau ngày đất nước thống nhất, từ những năm tháng khắc phục hậu quả chiến tranh đến thời kỳ đổi mới, phát huy tinh thần năng động, sáng tạo, khẳng định vai trò đầu tàu kinh tế của TP.HCM. Qua phim tư liệu và các ca khúc *Tình ca tuổi trẻ, Ngày mai lại tươi sáng,* hình ảnh một thành phố biết vượt qua thử thách, giữ gìn truyền thống nghĩa tình, đoàn kết, đặc biệt trong giai đoạn phòng, chống đại dịch Covid-19, được tái hiện lắng đọng và xúc động.

Không gian nghệ thuật tiếp tục mở rộng tới tầm nhìn phát triển mới của TP.HCM sau quá trình sắp xếp đơn vị hành chính, hình thành không gian phát triển liên kết với Bình Dương và Bà Rịa - Vũng Tàu. Video *TP.HCM - Tầm nhìn siêu đô thị* cùng các tiết mục *Thành phố ngày mới, Hello Ho Chi Minh City, Bay cao tỏa sáng cùng thành phố*... khắc họa hình ảnh một đô thị hiện đại, đổi mới sáng tạo, hội nhập quốc tế, hướng tới trở thành trung tâm kinh tế, khoa học - công nghệ của khu vực. Các cuộc giao lưu với đại diện cộng đồng doanh nghiệp, lãnh đạo các tập đoàn và đơn vị kinh tế lớn làm nổi bật vai trò của doanh nhân trong quá trình phát triển thành phố, đồng thời gửi gắm kỳ vọng vào không gian phát triển mới của TP.HCM trong giai đoạn tới.

Một điểm nhấn giàu cảm xúc là phần kết nối với Quân cảng Cam Ranh và Đặc khu Côn Đảo. Tại Cam Ranh, khán giả gặp gỡ cán bộ, chiến sĩ Lữ đoàn Tàu ngầm 189, lắng nghe những chia sẻ về niềm tự hào khi phục vụ trên tàu ngầm 183 - TP.HCM, góp phần bảo vệ chủ quyền biển, đảo thiêng liêng của Tổ quốc. Tại Côn Đảo, chương trình phản ánh những chuyển biến tích cực về hạ tầng, y tế và đời sống sau gần một năm trở thành một phần của TP.HCM. Câu chuyện của bác sĩ Huỳnh Anh Phi, Phó Giám đốc Trung tâm Y tế Quân dân y Đặc khu Côn Đảo, cho thấy tinh thần cống hiến của đội ngũ trí thức trẻ đối với vùng biển đảo của thành phố.

Ở phần cuối, các điểm cầu tại Bình Dương, Vũng Tàu và Phố đi bộ Nguyễn Huệ truyền tải không khí sôi động của các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, lễ hội ánh sáng cùng sự tham gia đông đảo của người dân trong dịp kỷ niệm.

Khép lại cầu truyền hình là liên khúc *Thành phố của tôi, Thành phố Hồ Chí Minh tự hào vươn cao thế giới* và *Khát vọng hùng cường,* hòa cùng màn bắn pháo hoa tại nhiều điểm trên địa bàn thành phố. Tất cả tạo nên bức tranh nghệ thuật rực rỡ về một đô thị đã đi qua nửa thế kỷ phát triển và đang vững tin bước vào chặng đường mới.

Tiếp nối dấu chân Người bằng khát vọng hôm nay

Chia sẻ với *Văn Hóa,* NSƯT Vân Khánh bày tỏ niềm xúc động khi được góp mặt trong chương trình đúng dịp kỷ niệm dấu mốc lịch sử của TP.HCM. "Bản thân tôi đã có hơn 30 năm gắn bó với mảnh đất này. Được đứng trên sân khấu của chương trình kỷ niệm 50 năm thành phố mang tên Bác là niềm vinh dự rất lớn, với người nghệ sĩ, đây không chỉ là dịp biểu diễn mà còn là cơ hội bày tỏ lòng tri ân đối với Chủ tịch Hồ Chí Minh và gửi gắm tình cảm của người dân miền Nam đối với Người", NSƯT Vân Khánh chia sẻ.

Theo nữ nghệ sĩ, mỗi chương trình nghệ thuật về Bác Hồ đều mang ý nghĩa đặc biệt, góp phần nhắc nhớ các thế hệ hôm nay về lịch sử, về những hy sinh của cha ông để đất nước có được hòa bình và phát triển như hôm nay.

Lần đầu tham gia một chương trình nghệ thuật quy mô lớn nhân dịp kỷ niệm 50 năm thành phố mang tên Bác, NSƯT Võ Thành Phê, Nhà hát Cải lương Trần Hữu Trang cho biết, anh cảm nhận rõ niềm tự hào và trách nhiệm của người nghệ sĩ. "Tôi thuộc thế hệ sinh sau ngày đất nước thống nhất. Những câu chuyện về lịch sử, về TP.HCM tôi biết qua sách vở và lời kể của các thế hệ đi trước. Hôm nay được đứng trên sân khấu này để cất tiếng hát phục vụ nhân dân, tôi thực sự xúc động và hạnh phúc. Người nghệ sĩ không có gì quý hơn lời ca, tiếng hát để góp phần lan tỏa những giá trị tốt đẹp, tình yêu quê hương, đất nước và khát vọng xây dựng thành phố ngày càng phát triển", anh bày tỏ.

Ở góc độ dàn dựng, NSND Lê Thụy, Tổng đạo diễn chương trình cho biết, mạch tư tưởng của *Rạng rỡ tên Người* được gợi mở từ hình tượng dấu chân Chủ tịch Hồ Chí Minh. Theo ông, hành trình từ Bến Nhà Rồng năm 1911 là dấu mốc mở đầu con đường cứu nước của Người, đồng thời mang ý nghĩa biểu tượng về khát vọng đi tới tương lai của dân tộc. Năm mươi năm qua, TP.HCM đã tiếp nối tinh thần ấy bằng khát vọng thống nhất, truyền thống nghĩa tình, sự năng động đổi mới, bản lĩnh vượt qua gian khó và niềm tin bước vào kỷ nguyên phát triển mới.

"Từ Bến Nhà Rồng năm ấy, Người ra đi tìm đường cho dân tộc. Năm mươi năm qua, thành phố mang tên Người đã đi tiếp dấu chân ấy bằng khát vọng thống nhất, bằng nghĩa tình, bằng những lần đứng dậy sau gian khó và bằng niềm tin bước vào kỷ nguyên mới", NSND Lê Thụy chia sẻ. ■

ĐỔI MỚI CÔNG TÁC XÂY DỰNG ĐẢNG, TỔ CHỨC, CÁN BỘ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU PHÁT TRIỂN MỚI

Bài 2: LẤY HIỆU QUẢ THỰC TIỄN LÀM THƯỚC ĐO CÁN BỘ

● **XUÂN TRƯỜNG**

Bước vào giai đoạn phát triển mới, yêu cầu hoàn thiện quản trị quốc gia, chủ động hội nhập quốc tế sâu rộng và phát triển nhanh, bền vững đặt ra nhiệm vụ tiếp tục đổi mới phương thức lãnh đạo, phương thức cầm quyền của Đảng. Đây là vấn đề có ý nghĩa then chốt, trực tiếp góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo, năng lực cầm quyền, sức chiến đấu của Đảng; bảo đảm sự vận hành đồng bộ, thông suốt, hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả của cả hệ thống chính trị.

Yêu cầu hiện nay đã vượt khỏi việc xác định đúng đường lối, chủ trương. Trọng tâm là tạo chuyển biến thực chất trong tổ chức thực hiện, khắc phục tình trạng nghị quyết, chính sách chậm đi vào cuộc sống; đồng thời đổi mới căn bản, toàn diện công tác cán bộ, lấy hiệu quả công việc và kết quả thực tiễn làm thước đo trong đánh giá, bố trí, sử dụng cán bộ. Đây là những nội dung được Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhiều lần nhấn mạnh trong các phát biểu, chỉ đạo về xây dựng Đảng, hoàn thiện hệ thống chính trị và chuẩn bị cho giai đoạn phát triển mới của đất nước.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm yêu cầu đổi mới phương thức lãnh đạo, phương thức cầm quyền của Đảng, nâng cao năng lực tổ chức thực hiện trong giai đoạn phát triển mới

ẢNH: CỔNG TTĐT ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM

Từ chỉ đạo hành chính sang quản trị phát triển

Về đổi mới phương thức lãnh đạo, cầm quyền và nâng cao năng lực tổ chức thực hiện, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm yêu cầu sự lãnh đạo của Đảng phải bảo đảm đúng đắn, sâu sát, hiệu lực, hiệu quả thông qua đường lối, chủ trương, định hướng chiến lược; công tác tuyên truyền, vận động; tổ chức cán bộ; kiểm tra, giám sát; nêu gương, thuyết phục và kết quả thực tiễn.

Một yêu cầu nổi bật được đặt ra là nâng cao năng lực tham mưu, nghiên cứu, dự báo, xử lý từ sớm, từ xa những vấn đề lớn, mới, phức tạp, đột xuất, bất ngờ; chuyển phương thức lãnh đạo từ mệnh lệnh hành chính sang kiến tạo quản trị phát triển, từ kiểm soát quy trình sang đánh giá thực chất kết quả, hiệu quả công việc. Mọi nhiệm vụ cần được cụ thể hóa theo nguyên tắc rõ người, rõ việc, rõ thẩm quyền, rõ trách nhiệm, rõ nguồn lực, rõ thời gian, rõ kết quả; gắn phân công với kiểm tra, giám sát và trách nhiệm giải trình.

Trao đổi với *Văn Hóa,* PGS.TS Lê Quốc Lý, nguyên Phó Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh nhấn mạnh, những yêu cầu này phản ánh bước chuyển quan trọng trong tư duy lãnh đạo của Đảng trước đòi hỏi mới của thực tiễn. Khi tình hình trong nước và quốc tế biến đổi nhanh, nhiều vấn đề phát sinh khó lường, Đảng càng phải đổi mới tư duy, phương thức hoạt động, chủ động nhận diện sớm nguy cơ, hạn chế bị động, bất ngờ trong lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý và điều hành.

Theo PGS.TS Lê Quốc Lý, yêu cầu chủ động tham mưu, nghiên cứu, dự báo, xử lý từ sớm, từ xa các vấn đề lớn, mới, phức tạp thể hiện tư duy lãnh đạo có tầm nhìn chiến lược. Năng lực dự báo tốt sẽ giúp hệ thống chính trị chuẩn bị phương án ứng phó, kịp thời điều chỉnh chính sách, tháo gỡ vướng mắc và giữ thế chủ động trước những biến động tác động đến quá trình phát triển đất nước.

Ông cho rằng, chuyển từ mệnh lệnh hành chính sang kiến tạo quản trị phát triển là thay đổi quan trọng về cách tiếp cận. Phương thức lãnh đạo trong giai đoạn mới cần giảm lối điều hành nặng về chỉ đạo trực tiếp, chú trọng hơn đến việc tạo lập môi trường, cơ chế và điều kiện thuận lợi để các chủ thể phát huy năng lực, sáng tạo và trách nhiệm. Cách làm này phù hợp với yêu cầu xây dựng nền quản trị quốc gia hiện đại, thúc đẩy đổi mới sáng tạo và huy động tốt hơn các nguồn lực cho phát triển.

Đồng quan điểm, PGS.TS Nguyễn Trọng Phúc, nguyên Viện trưởng Viện Lịch sử Đảng cho rằng, muốn hiện thực hóa yêu cầu đổi mới phương thức lãnh đạo, cầm quyền và nâng cao năng lực tổ chức thực hiện, trước hết phải nâng cao chất lượng công tác tham mưu chiến lược. Các cơ quan tham mưu cần chủ động nghiên cứu, nắm chắc tình hình, tăng cường năng lực phân tích, dự báo để kịp thời nhận diện vấn đề mới, nguy cơ tiềm ẩn và những thách thức có thể tác động đến sự phát triển của đất nước.

Cùng với đó là hoàn thiện cơ chế phân công, phân cấp, phân quyền gắn với trách nhiệm giải trình. Khi nhiệm vụ được xác định rõ người, rõ việc, rõ thẩm quyền, rõ trách nhiệm, rõ nguồn lực, rõ thời gian, rõ kết quả, tình trạng chồng chéo, đùn đẩy, né tránh trong thực thi công vụ sẽ từng bước được khắc phục; đồng thời tạo cơ sở đánh giá chính xác mức độ hoàn thành nhiệm vụ của từng tổ chức, cá nhân.

Để tháo gỡ các "điểm nghẽn", "nút thắt" trong tổ chức thực hiện, cần thường xuyên rà soát những bất cập về thể chế, cơ chế phối hợp, quy trình xử lý công việc và chất lượng đội ngũ cán bộ. Những quy định không còn phù hợp, gây cản trở phát triển phải được sửa đổi, bổ sung kịp thời. Việc tăng cường đối thoại, lắng nghe ý kiến từ cơ sở, doanh nghiệp và người dân cũng sẽ giúp phát hiện sớm vướng mắc nảy sinh trong thực tiễn, từ đó có giải pháp xử lý sát hơn, hiệu quả hơn.

Đánh giá cán bộ bằng kết quả thực tiễn

Đổi mới phương thức lãnh đạo là điều kiện quan trọng để nâng cao năng lực cầm quyền của Đảng; đổi mới công tác cán bộ là khâu quyết định để chủ trương đi vào cuộc sống. Đường lối đúng cần được hiện thực hóa bằng đội ngũ tổ chức thực hiện đủ bản lĩnh, năng lực, trách nhiệm và tinh thần hành động vì lợi ích chung.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhiều lần nhấn mạnh yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện công tác cán bộ, trong đó đánh giá cán bộ phải được coi là khâu đột phá. Đây là vấn đề then chốt, bởi quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, bố trí, sử dụng, bổ nhiệm cán bộ đều bắt đầu từ đánh giá. Đánh giá đúng sẽ mở đường cho sử dụng đúng; đánh giá sai dễ dẫn đến bố trí lệch, làm suy giảm hiệu quả hoạt động của bộ máy.

Theo PGS.TS Lê Quốc Lý, trong bối cảnh hiện nay, công tác cán bộ cần chuyển mạnh theo hướng thực chất hơn, lấy chất lượng và hiệu quả công việc làm thước đo chủ yếu. Việc đánh giá cán bộ phải khắc phục tình trạng nặng về hồ sơ, bằng cấp, quy trình hoặc những nhận xét chung chung; cần dựa trên kết quả thực tiễn, sản phẩm cụ thể, năng lực tổ chức thực hiện và mức độ hoàn thành nhiệm vụ được giao.

Ông cho rằng, cán bộ giữ cương vị lãnh đạo phải được nhìn nhận qua những chuyển biến cụ thể ở địa phương, cơ quan, đơn vị do mình phụ trách. Sau một thời gian đảm nhiệm công việc, kết quả phát triển, chất lượng điều hành, khả năng xử lý vấn đề và mức độ hoàn thành các mục tiêu được giao sẽ cho thấy khá rõ năng lực thực sự của cán bộ.

Thực tiễn thời gian qua cũng cho thấy có những cán bộ được đánh giá tốt trên hồ sơ, đúng quy trình, nhưng khi giữ trọng trách lại bộc lộ hạn chế, thậm chí vi phạm kỷ luật Đảng, pháp luật Nhà nước. Điều đó đặt ra yêu cầu phải đánh giá cán bộ bằng kết quả thực chất, bằng những gì đã làm được, thay vì dừng ở nhận xét trên giấy tờ.

Cùng nhìn nhận từ thực tiễn công tác tổ chức, PGS.TS Nguyễn Trọng Phúc nhận định, đánh giá cán bộ từ lâu vẫn là một trong những khâu khó nhất. Muốn bố trí, sử dụng cán bộ đúng thì trước hết phải đánh giá đúng. Việc đánh giá phải khách quan, toàn diện, trung thực, nhận diện được cả điểm mạnh, điểm yếu, năng lực thực tế và triển vọng phát triển của từng người.

Theo ông, đánh giá đúng sẽ giúp phát huy sở trường của cán bộ, bảo đảm bố trí đúng người, đúng việc. Ngược lại, đánh giá thiếu khách quan hoặc thiên về hình thức sẽ dẫn đến sử dụng cán bộ không phù hợp, ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả vận hành của bộ máy. Từ yêu cầu đó, công tác quy hoạch cán bộ cũng cần tiếp tục đổi mới theo hướng mở, động và cạnh tranh lành mạnh; khắc phục tình trạng quy hoạch khép kín, tuần tự, thiếu đột phá.

Cơ chế phát hiện, trọng dụng nhân tài phải được vận hành thực chất hơn, tạo điều kiện lựa chọn những người có năng lực nổi trội, có tư duy đổi mới, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Cán bộ được giao nhiệm vụ phải có điều kiện phát huy năng lực, đồng thời chịu sự kiểm tra, giám sát chặt chẽ bằng kết quả công việc và sự tín nhiệm của tập thể, Nhân dân.

Đổi mới phương thức lãnh đạo, nâng cao năng lực tổ chức thực hiện và đổi mới công tác cán bộ là những nhiệm vụ gắn bó chặt chẽ. Một phương thức lãnh đạo hiện đại, khoa học sẽ tạo không gian để cán bộ phát huy năng lực; ngược lại, đội ngũ cán bộ đủ phẩm chất, năng lực, uy tín sẽ quyết định chất lượng triển khai các chủ trương, nghị quyết của Đảng.

Trong bối cảnh đất nước đứng trước những cơ hội phát triển mới, việc chuyển mạnh sang tư duy quản trị dựa trên kết quả, lấy hiệu quả thực tiễn và sự hài lòng của Nhân dân làm thước đo, đồng thời xây dựng đội ngũ cán bộ có đức, có tài, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, sẽ góp phần nâng cao năng lực cầm quyền của Đảng, củng cố niềm tin của Nhân dân và tạo động lực phát triển nhanh, bền vững trong kỷ nguyên mới. ■

(Còn tiếp)

Bộ máy mới và văn hóa phục vụ nhân dân

PGS.TS BÙI HOÀI SƠN

Tại Hội nghị toàn quốc sơ kết một năm vận hành mô hình tổng thể của hệ thống chính trị và mô hình chính quyền 3 cấp, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đã nhấn mạnh yêu cầu chuyển trọng tâm từ sắp xếp tổ chức sang nâng cao chất lượng vận hành, năng lực phục vụ và năng lực kiến tạo phát triển của bộ máy mới.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm phát biểu chỉ đạo tại Hội nghị

Ảnh: TR.HUẤN

Đằng sau thông điệp về cải cách tổ chức là một yêu cầu sâu xa hơn: Xây dựng văn hóa quản trị hiện đại, liêm chính, trách nhiệm, lấy người dân và doanh nghiệp làm thước đo cuối cùng của hiệu quả cải cách.

Cải cách bộ máy trước hết là đổi mới văn hóa quản trị

Mỗi cuộc cải cách lớn của đất nước, nếu nhìn ở chiều sâu, không chỉ là sự thay đổi về cơ cấu, mô hình hay tên gọi tổ chức. Đó còn là sự thay đổi về tư duy, phương thức vận hành và văn hóa thực thi quyền lực công. Hội nghị toàn quốc sơ kết một năm vận hành mô hình tổng thể của hệ thống chính trị và mô hình chính quyền 3 cấp vì thế không chỉ là dịp nhìn lại một năm sắp xếp bộ máy, mà còn là thời điểm rất quan trọng để xác định những yêu cầu mới đối với nền quản trị quốc gia trong giai đoạn phát triển mới.

Thông điệp nổi bật trong phát biểu của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm là, sau một năm, chúng ta đã đi qua giai đoạn sắp xếp tổ chức ban đầu; nhiệm vụ tiếp theo là chuyển trọng tâm sang nâng cao chất lượng vận hành, năng lực phục vụ và năng lực kiến tạo phát triển của bộ máy mới. Đây là một chỉ dẫn rất quan trọng. Bởi tinh gọn bộ máy, nếu chỉ dừng lại ở giảm đầu mối, giảm tầng nấc, sắp xếp lại cơ quan, đơn vị, thì mới chỉ là bước khởi đầu. Cái đích lớn hơn của cải cách là làm cho bộ máy ấy phục vụ nhân dân tốt hơn, xử lý công việc hiệu quả hơn, kiến tạo phát triển mạnh mẽ hơn.

Từ góc nhìn văn hóa, đây chính là sự chuyển đổi từ "văn hóa quản lý" sang "văn hóa phục vụ". Trong một thời gian dài, không ít nơi vẫn quen với cách vận hành hành chính nặng về quy trình, tầng nấc, xin - cho, đợi hướng dẫn, chờ chỉ đạo. Mô hình mới đặt ra yêu cầu phải thay đổi căn bản thói quen ấy. Cán bộ không chỉ làm đúng quy trình, mà còn phải làm đúng trách nhiệm. Cơ quan công quyền không chỉ hoàn thành phần việc của mình, mà còn phải tạo thuận lợi cho người dân và doanh nghiệp. Một chính quyền hiện đại không chỉ đo mình bằng số lượng văn bản ban hành, mà phải đo bằng mức độ hài lòng của xã hội.

Điều rất đáng chú ý là bài phát biểu không né tránh những khó khăn, hạn chế. Thể chế có nơi chưa đồng bộ; phân cấp, phân quyền có lúc chưa đi cùng nguồn lực; năng lực thực thi ở cơ sở còn chưa theo kịp yêu cầu mới; hạ tầng số, dữ liệu, phần mềm còn phân tán; tài sản công sau sắp xếp còn xử lý chậm; phương thức lãnh đạo, kiểm tra, giám sát giữa cấp tỉnh và cấp cơ sở còn nhiều vấn đề mới đặt ra. Nhìn thẳng vào những hạn chế ấy không làm giảm ý nghĩa của cải cách, mà cho thấy tinh thần nghiêm túc, cầu thị và thực chất trong cải cách. Một con số trong bài phát biểu rất đáng suy nghĩ: Theo đánh giá, chỉ có 53% cán bộ cấp tỉnh và 30% cán bộ cấp xã đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ. Con số ấy nhắc chúng ta rằng cải cách bộ máy không thể chỉ là việc sắp xếp lại tổ chức, mà phải gắn chặt với xây dựng đội ngũ cán bộ. Bộ máy mới chỉ có thể vận hành tốt khi có con người mới về năng lực, phương pháp, trách nhiệm và tinh thần phục vụ.

Cấp xã, trong mô hình mới, có vị trí đặc biệt quan trọng. Khi không còn cấp huyện, cấp xã không chỉ là cấp hành chính gần dân nhất, mà còn là tuyến đầu của quản trị công. Đó là nơi tiếp nhận, xử lý, phản hồi kịp thời nhu cầu của người dân, doanh nghiệp; nơi phát hiện sớm các vấn đề về an sinh, trật tự, đất đai, xây dựng, môi trường, dịch vụ công và các rủi ro phát sinh trên địa bàn. Vì vậy, khi năng lực thực thi của cấp xã được coi là thước đo kiểm định thành công của mô hình mới, đó là một thay đổi rất lớn trong tư duy quản trị. Thành công của cải cách không thể chỉ nhìn từ báo cáo tổng hợp ở cấp trên. Thành công ấy phải được nhìn từ những việc rất cụ thể ở cơ sở: Người dân làm thủ tục có nhanh hơn không; người yếu thế có được hỗ trợ kịp thời hơn không; doanh nghiệp có bớt phải đi lại, chờ đợi hay không; cán bộ xã, phường có đủ năng lực, công cụ, dữ liệu để giải quyết công việc hay không; những vấn đề mới phát sinh có được phát hiện sớm, xử lý sớm hay không.

Ở đây, văn hóa phục vụ không còn là khẩu hiệu chung chung. Văn hóa phục vụ phải được thể hiện bằng thời gian xử lý hồ sơ, bằng thái độ ứng xử của cán bộ, bằng trách nhiệm giải trình của cơ quan công quyền, bằng khả năng phản hồi trước nhu cầu chính đáng của người dân. Khi một người dân đến bộ phận một cửa, họ không chỉ tiếp xúc với một cán bộ cụ thể, mà đang cảm nhận chất lượng của cả nền hành chính. Khi một doanh nghiệp gặp vướng mắc về thủ tục, họ không chỉ đánh giá một quy trình, mà đánh giá môi trường phát triển của địa phương.

Vì thế, cải cách tổ chức bộ máy lần này có ý nghĩa vượt ra ngoài kỹ thuật hành chính. Nó chạm đến một vấn đề rất căn bản: Quyền lực công được tổ chức lại để làm gì? Câu trả lời phải là, để phục vụ nhân dân tốt hơn, để phát triển đất nước nhanh hơn, bền vững hơn, để khơi thông nguồn lực xã hội, để củng cố niềm tin của người dân đối với Đảng, Nhà nước và hệ thống chính trị.

Tổ chức mới phải tạo ra năng lực mới, chất lượng phục vụ mới

Trong phần kết luận, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh một thông điệp có tính khái quát rất cao: "Tổ chức mới phải tạo ra năng lực mới, cơ chế phân cấp - phân quyền mới phải song hành với trách nhiệm mới, dữ liệu mới phải tạo ra phương thức quản trị mới, và bộ máy mới phải đem lại chất lượng phục vụ mới cho người dân và doanh nghiệp". Có thể nói, đây là tinh thần cốt lõi của giai đoạn tiếp theo.

"Tổ chức mới phải tạo ra năng lực mới" trước hết có nghĩa là bộ máy mới không thể vận hành bằng tư duy cũ. Nếu tổ chức đã thay đổi mà cách làm vẫn cũ, dữ liệu vẫn phân tán, trách nhiệm vẫn không rõ, cấp dưới vẫn phải xin ý kiến quá nhiều, người dân vẫn phải kê khai lặp lại những thông tin Nhà nước đã có, thì cải cách chưa đi đến cùng. Bộ máy mới phải tạo ra năng lực xử lý nhanh hơn, phối hợp tốt hơn, quyết định sát thực tiễn hơn và chịu trách nhiệm rõ ràng hơn. Một trong những điểm nhấn rất quan trọng là phân cấp, phân quyền phải thực chất. Bài phát biểu nêu rõ phải khắc phục tình trạng giao việc xuống dưới nhưng không giao đủ điều kiện cần thiết; phân cấp không phải là chuyển gánh nặng xuống cấp dưới, mà là chuyển thẩm quyền, nguồn lực, dữ liệu, công cụ thực thi và trách nhiệm một cách rõ ràng, minh bạch, có kiểm

soát. Đây là yêu cầu rất đúng và rất trúng.

Trong thực tế, nếu cấp xã được giao thêm việc nhưng thiếu cán bộ chuyên môn, thiếu kinh phí, thiếu dữ liệu, thiếu phần mềm, thiếu hướng dẫn và thiếu cơ chế bảo vệ người dám làm, thì phân cấp dễ trở thành áp lực. Ngược lại, nếu cấp xã được trao quyền đúng, có nguồn lực đủ, có dữ liệu dùng chung, có cơ chế kiểm tra, giám sát rõ, thì cấp xã sẽ thực sự trở thành hạt nhân quản trị mới ở cơ sở.

Một điểm nhấn khác là dữ liệu. Bài phát biểu yêu cầu phải coi dữ liệu là tài sản, là nguồn lực, là nền tảng của quản trị hiện đại. Đây là tư duy rất quan trọng trong bối cảnh chuyển đổi số quốc gia. Chuyển đổi số trong bộ máy nhà nước không thể hiểu giản đơn là đưa thủ tục lên môi trường mạng hay sử dụng thêm phần mềm. Chuyển đổi số phải là thiết kế lại phương thức điều hành, từ dữ liệu gốc, hồ sơ công việc, quy trình liên thông đến bảng điều hành theo thời gian thực và cơ chế giám sát trách nhiệm.

Nếu dữ liệu đất đai chưa chuẩn hóa, dữ liệu dân cư chưa được khai thác hiệu quả, dữ liệu chuyên ngành chưa liên thông, cán bộ cơ sở phải thao tác trên nhiều phần mềm khác nhau, thì chuyển đổi số không giúp giảm tải mà còn có thể tạo thêm áp lực. Ngược lại, khi dữ liệu "đúng, đủ, sạch, sống", khi các hệ thống được kết nối, khi thông tin đã có trong cơ quan nhà nước không bắt người dân kê khai lại, thì chuyển đổi số mới thực sự trở thành công cụ phục vụ nhân dân. Dữ liệu cũng là một biểu hiện của văn hóa minh bạch. Một nền quản trị dựa trên dữ liệu sẽ hạn chế cảm tính, hạn chế tùy tiện, hạn chế khoảng tối trong thực thi. Khi tiến độ xử lý công việc được theo dõi bằng dữ liệu, khi tỷ lệ hồ sơ đúng hạn, mức độ hài lòng của người dân, tỷ lệ công việc cấp xã phải xin ý kiến cấp trên được lượng hóa, thì cải cách không còn là cảm nhận chung chung mà trở thành kết quả có thể kiểm chứng.

Điều đó cũng đòi hỏi một văn hóa trách nhiệm rất rõ. Bài phát biểu nêu nguyên tắc: Một việc phải có một cơ quan chủ trì, một đầu mối chịu trách nhiệm chính; một nguồn dữ liệu dùng chung; một quy trình phối hợp liên thông. Đây là nguyên tắc tưởng như đơn giản nhưng lại có ý nghĩa tháo gỡ rất nhiều điểm nghẽn. Bởi trong thực thi, cái khó nhiều khi không nằm ở chỗ thiếu chủ trương, mà ở chỗ việc thì chung, trách nhiệm thì mờ; cơ quan thì nhiều, đầu mối thì không rõ; quy trình thì dài, nhưng người chịu trách nhiệm cuối cùng lại khó xác định.

Văn hóa trách nhiệm cũng phải được đặt trong quan hệ với văn hóa đổi mới. Cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung cần được bảo vệ khi làm đúng thẩm quyền, đúng quy trình, công khai, minh bạch, có căn cứ chuyên môn và không vụ lợi. Đồng thời, phải xử lý nghiêm những hành vi lợi dụng đổi mới để vi phạm pháp luật, trục lợi hoặc né tránh trách nhiệm. Đó là sự cân bằng cần thiết giữa khuyến khích sáng tạo và kiểm soát quyền lực, giữa mở đường cho cái mới và giữ nghiêm kỷ cương công vụ.

Một nội dung rất gần với lĩnh vực văn hóa là việc xử lý tài sản công, trụ sở và hồ sơ, tài liệu sau sắp xếp. Bài phát biểu yêu cầu tài sản còn sử dụng được phải tận dụng hiệu quả; tài sản không còn phù hợp cần chuyển đổi công năng, điều chuyển hoặc xử lý minh bạch, đúng quy định; ưu tiên phục vụ giáo dục, y tế, văn hóa, thể thao, an sinh xã hội và nhu cầu thiết thực của cộng đồng. Đây là một gợi mở rất đáng chú ý. Sau sắp xếp, nhiều trụ sở, nhà đất, thiết chế cũ nếu được xử lý tốt có thể trở thành không gian văn hóa cộng đồng, thư viện, nhà sinh hoạt, điểm sinh hoạt thể thao, trung tâm hỗ trợ người dân, cơ sở giáo dục, y tế. Nếu nhìn bằng tư duy phát triển, tài sản công dôi dư không chỉ là phần "thừa ra" sau sắp xếp, mà có thể trở thành nguồn lực mới để nâng cao chất lượng sống của người dân. Ngược lại, nếu để hoang hóa, xuống cấp, xử lý chậm hoặc thiếu minh bạch, đó sẽ là sự lãng phí không chỉ về vật chất mà còn về niềm tin xã hội.

Sau một năm vận hành mô hình mới, điều quan trọng nhất là không chủ quan, không thỏa mãn, nhưng cũng không dao động trước khó khăn. Cải cách bộ máy là công việc rất lớn, rất khó, liên quan đến con người, thể chế, quyền hạn, nguồn lực, thói quen, lợi ích và trách nhiệm. Không thể nóng vội, nhưng càng không thể chần chừ. Mỗi bất cập được thực tiễn chỉ ra cần được xem là một tín hiệu để tiếp tục hoàn thiện. Nhìn từ chiều sâu văn hóa, cuộc cải cách này đặt ra yêu cầu xây dựng một nền hành chính có đạo đức công vụ cao hơn, trách nhiệm giải trình rõ hơn, năng lực phục vụ tốt hơn và tinh thần kiến tạo mạnh mẽ hơn. Bộ máy mới phải tạo ra niềm tin mới. Niềm tin ấy không đến từ lời hứa, mà đến từ trải nghiệm hằng ngày của người dân; không đến từ khẩu hiệu, mà đến từ kết quả cụ thể; không đến từ báo cáo đẹp, mà đến từ sự thay đổi thật trong chất lượng phục vụ.

Đó cũng là ý nghĩa sâu sắc nhất của thông điệp tại hội nghị lần này: Cải cách tổ chức bộ máy không chỉ để hệ thống chính trị gọn hơn, mà để đất nước mạnh hơn; không chỉ để quản lý thuận hơn, mà để nhân dân được phục vụ tốt hơn; không chỉ để thay đổi mô hình, mà để hình thành một văn hóa quản trị mới, hiện đại, liêm chính, kiến tạo và vì con người. ■

GIẢI BÁO CHÍ TOÀN QUỐC "VÌ SỰ NGHIỆP PHÁT TRIỂN VĂN HÓA VIỆT NAM" LẦN THỨ TƯ:

Tiếp tục khẳng định uy tín, chất lượng và sức lan tỏa

● **XUÂN TRƯỜNG; ảnh: TRẦN HUẤN**

Hôm qua 2.7, tại Hà Nội, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Phan Tâm, Trưởng Ban tổ chức Giải Báo chí toàn quốc "Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam" lần thứ Tư đã chủ trì cuộc họp của Ban Tổ chức Giải nhằm thống nhất kế hoạch triển khai mùa giải lần thứ tư, năm 2026.

Phiên họp không chỉ rà soát các nội dung chuẩn bị cho mùa giải mới mà còn khẳng định quyết tâm tiếp tục nâng cao chất lượng tổ chức, đổi mới công tác tuyên truyền, hướng tới Giải Báo chí toàn quốc "Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam" trở thành diễn đàn nghề nghiệp uy tín, góp phần đồng thuận xã hội và góp phần hiện thực hóa các mục tiêu phát triển. Theo Thứ trưởng Phan Tâm, mọi hoạt động của ngành, từ hoàn thiện thể chế, xây dựng chính sách đến tổ chức các phong trào, chương trình đều hướng tới mục tiêu phục vụ người dân, phục vụ xã hội, đồng thời đóng góp cho tăng trưởng kinh tế và thúc đẩy lan tỏa những giá trị tốt đẹp của văn hóa Việt Nam trong đời sống xã hội.

Thứ trưởng Bộ VHTTDL Phan Tâm chủ trì cuộc họp của Ban Tổ chức Giải

Phát biểu tại cuộc họp, Thứ trưởng Phan Tâm đánh giá, sau ba lần tổ chức, Giải Báo chí toàn quốc "Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam" đã từng bước đi vào nền nếp, tạo dựng được vị thế và uy tín trong giới báo chí cũng như trong ngành Văn hóa. Theo Thứ trưởng, chất lượng các tác phẩm tham dự giải không ngừng được nâng lên qua từng năm, phản ánh ngày càng toàn diện, sâu sắc những vấn đề của đời sống văn hóa, đồng thời lan tỏa nhiều mô hình hay, cách làm hiệu quả, góp phần thúc đẩy sự phát triển của ngành.

Đặc biệt, trong bối cảnh cả nước đang triển khai nhiều nghị quyết, chiến lược quan trọng về phát triển đất nước, trong đó có các định hướng lớn đối với lĩnh vực văn hóa, vai trò của báo chí càng trở nên quan trọng trong việc tuyên truyền, phản ánh thực tiễn, phát hiện những mô hình sáng tạo, tạo sự chuyển đổi số theo tinh thần chỉ đạo của Chính phủ.

> *"Giải Báo chí toàn quốc "Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam" không chỉ là hoạt động tôn vinh những tác phẩm báo chí xuất sắc mà còn là một kênh quan trọng góp phần định hướng thông tin, lan tỏa những giá trị tích cực, cổ vũ những sáng kiến, mô hình và giải pháp góp phần phát triển văn hóa, con người Việt Nam.*
>
> **(Thứ trưởng PHAN TÂM)**

Trong bối cảnh đó, Thứ trưởng nhấn mạnh: Giải Báo chí toàn quốc "Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam" không chỉ là hoạt động tôn vinh những tác phẩm báo chí xuất sắc mà còn là một kênh quan trọng góp phần định hướng thông tin, lan tỏa những giá trị tích cực, cổ vũ những sáng kiến, mô hình và giải pháp góp phần phát triển văn hóa, con người Việt Nam.

Thứ trưởng Phan Tâm nhấn mạnh, việc hoàn thiện thể lệ, quy chế tổ chức cũng như công tác chấm giải, lựa chọn tác phẩm phải luôn hướng đến mục tiêu cuối cùng là phục vụ sự phát triển của ngành và của đất nước. Những tác phẩm được vinh danh cần thực sự có giá trị, phản ánh đúng hơi thở cuộc sống, có sức lan tỏa trong xã hội, qua đó động viên đội ngũ người làm báo tiếp tục đồng hành cùng ngành Văn hóa bằng những tác phẩm chất lượng, giàu tính phát hiện và có giá trị thực tiễn.

(Xem tiếp trang 13)

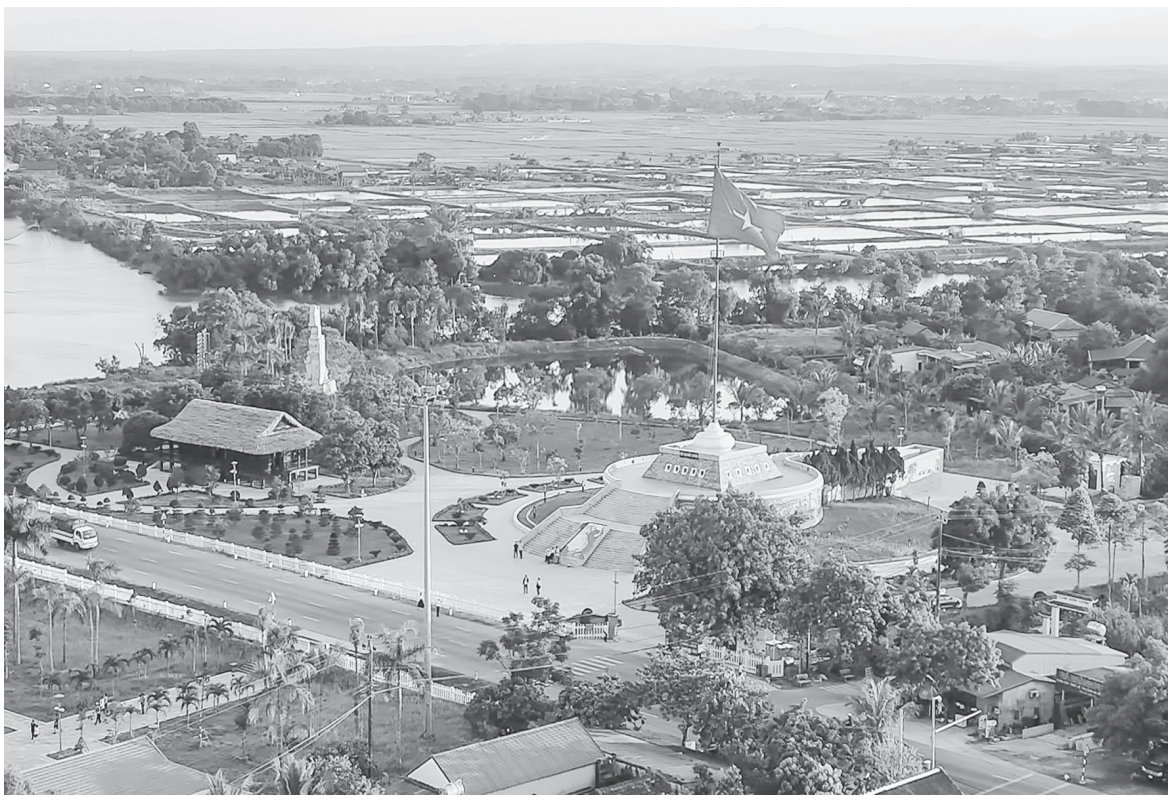
Khi ký ức Quảng Trị ngân lên thông điệp hòa bình

● VĨNH QUÝ

Từ miền đất từng in dấu chia cắt, Quảng Trị đang kể lại ký ức chiến tranh bằng ngôn ngữ của văn hóa và nghệ thuật. Trong không gian Lễ hội Vì Hòa bình 2026, những địa danh lịch sử như Hiền Lương - Bến Hải, Thành Cổ, các nghĩa trang liệt sĩ và hệ thống di tích cách mạng tiếp tục được đánh thức bằng nhiều hoạt động giàu cảm xúc, góp phần khắc họa hình ảnh Quảng Trị như điểm hẹn của tri ân, hòa giải và khát vọng hòa bình.

Du khách tham quan Khu Di tích quốc gia đặc biệt Đôi bờ Hiền Lương - Bến Hải, nơi ký ức lịch sử được kể lại qua di tích, câu chuyện và trải nghiệm văn hóa

Khu Di tích quốc gia đặc biệt Đôi bờ Hiền Lương - Bến Hải, không gian diễn ra nhiều hoạt động nghệ thuật, tri ân trong khuôn khổ Lễ hội Vì Hòa bình 2026

Lễ hội Vì Hòa bình 2026

Lễ hội Vì Hòa bình năm 2026 mang chủ đề Từ ký ức đến tương lai - Quảng Trị vì hòa bình, *diễn ra từ tháng 4 đến tháng 12.2026 tại Quảng Trị với chuỗi hoạt động văn hóa, nghệ thuật, thể thao, du lịch, tri ân, xúc tiến đầu tư và giao lưu cộng đồng.*

Điểm nhấn của lễ hội là chương trình khai mạc vào 20h10 ngày 4.7 tại Khu Di tích quốc gia đặc biệt Đôi bờ Hiền Lương - Bến Hải, được truyền hình trực tiếp trên VTV1. Chương trình dự kiến có sự tham dự của lãnh đạo Đảng, Nhà nước, các tổ chức quốc tế, đại diện nhiều quốc gia đối tác của Việt Nam cùng hơn 1.000 đại biểu trong và ngoài nước.

> *Từ vùng đất gắn với nhiều mất mát trong chiến tranh, Quảng Trị đang từng bước trở thành biểu tượng của hòa giải, hữu nghị, hợp tác và phát triển. Lễ hội Vì Hòa bình là dịp tri ân quá khứ, đồng thời lan tỏa các giá trị nhân văn, quảng bá hình ảnh đất nước, con người Việt Nam tới bạn bè quốc tế.*
>
> **(Thứ trưởng Bộ VHTTDL TẠ QUANG ĐÔNG)**

Đánh thức ký ức bằng ngôn ngữ văn hóa

Là vùng đất lưu giữ nhiều dấu ấn đặc biệt trong lịch sử dân tộc, từ đôi bờ Hiền Lương - Bến Hải, Thành Cổ đến hệ thống nghĩa trang liệt sĩ và các di tích cách mạng, mỗi địa danh trên mảnh đất Quảng Trị đều gắn với những năm tháng đạn bom khốc liệt, đồng thời nhắc nhớ sâu sắc về khát vọng hòa bình, độc lập và thống nhất đất nước.

Những năm qua, song song với công tác bảo tồn, Quảng Trị từng bước đưa di sản lịch sử trở thành nguồn lực cho phát triển văn hóa và du lịch. Lễ hội Vì Hòa bình năm 2026, với chủ đề *Từ ký ức đến tương lai - Quảng Trị vì hòa bình* tiếp tục thể hiện hướng đi ấy khi kết nối hoạt động tri ân với văn hóa, nghệ thuật, thể thao, du lịch, xúc tiến đầu tư và giao lưu quốc tế.

Ông Hoàng Xuân Tân, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Quảng Trị khẳng định, Lễ hội được tổ chức với tầm nhìn rộng hơn một sự kiện thường niên, hướng tới xây dựng Quảng Trị thành điểm đến của hòa bình, tri ân và tương lai. Khi ký ức lịch sử được đặt trong dòng chảy phát triển văn hóa, du lịch, đối ngoại và thu hút đầu tư, những di sản của quá khứ tiếp tục tạo nên giá trị mới cho địa phương.

Đây cũng là điểm nhấn đáng chú ý của lễ hội năm nay. Nhiều hoạt động được tổ chức ngay tại các không gian di tích, đưa công chúng đến gần hơn với lịch sử qua trải nghiệm trực tiếp. Từ những địa danh từng chứng kiến chia cắt, đau thương, người dân và du khách có thể cảm nhận rõ hơn hành trình đổi thay của Quảng Trị sau hơn nửa thế kỷ hòa bình.

Để di tích kể tiếp câu chuyện hòa bình

Khu Di tích quốc gia đặc biệt Đôi bờ Hiền Lương - Bến Hải là một trong những điểm dừng chân không thể thiếu của du khách khi đến Quảng Trị. Bên cạnh việc tham quan các hạng mục di tích, nhiều người dành thời gian lắng nghe câu chuyện về sự hồi sinh của vùng đất từng là giới tuyến, về cuộc sống hôm nay bên hai bờ sông Bến Hải và những nỗ lực bền bỉ trong gìn giữ ký ức chiến tranh cho các thế hệ mai sau.

Bà Lê Thị Tố Hoài, Trưởng Ban Quản lý Di tích quốc gia đặc biệt Đôi bờ Hiền Lương - Bến Hải cho biết, điều bà cảm nhận rõ trong những năm gần đây là sự thay đổi trong cách tiếp cận của du khách, nhất là người trẻ. Trước kia, nhiều người tìm đến nơi này để hiểu thêm về chiến tranh; nay, mối quan tâm đã mở rộng sang câu chuyện hòa giải, sự hồi sinh của vùng đất và giá trị của hòa bình trong đời sống hôm nay. Đó cũng là thông điệp những người làm công tác bảo tồn mong muốn gửi gắm qua từng hoạt động giới thiệu di tích.

Trong khuôn khổ Lễ hội Vì Hòa bình 2026, các chương trình nghệ thuật, giao lưu văn hóa và hoạt động trải nghiệm cũng góp phần đưa lịch sử ra khỏi không gian trưng bày tĩnh, tạo thêm nhịp nối giữa di sản với đời sống đương đại. Qua lời kể của người dân địa phương, các nhân chứng và đội ngũ làm công tác bảo tồn, ký ức chiến tranh được tiếp cận bằng một góc nhìn gần gũi hơn, giúp công chúng cảm nhận sâu hơn giá trị của hòa bình từ chính những câu chuyện đời thường.

Anh Nguyễn Văn Nam, du khách đến từ Hà Nội chia sẻ, trước chuyến đi, anh hình dung Quảng Trị chủ yếu gắn với các di tích chiến tranh. Nhưng sau khi tham quan Hiền Lương - Bến Hải và tìm hiểu các hoạt động của lễ hội, anh cảm nhận rõ một diện mạo khác của vùng đất này. "Tôi thấy ở đây không chỉ có lịch sử, mà còn có một Quảng Trị đang phát triển, biết gìn giữ quá khứ để hướng tới tương lai", anh nói.

Những cảm nhận ấy cho thấy sức sống của di tích nằm ở công trình được bảo tồn và ở cách lịch sử được kể lại và tiếp nhận. Khi người dân, du khách, nhân chứng và những người làm công tác bảo tồn cùng tham gia vào dòng chảy ấy, câu chuyện về Quảng Trị có thêm chiều sâu, thêm sức lan tỏa và đến gần hơn với cộng đồng.

Từ miền ký ức đến điểm hẹn bạn bè

Không riêng du khách trong nước, nhiều bạn bè quốc tế cũng dành sự quan tâm đặc biệt cho Quảng Trị. Ông Michael Brown, du khách đến từ Vương quốc Anh cho biết ông từng đến nhiều địa điểm gắn với chiến tranh trên thế giới, nhưng Quảng Trị để lại trong ông ấn tượng riêng bởi cách người dân kể về quá khứ bằng sự bình thản, bao dung và tôn trọng. Theo ông, chính điều đó giúp du khách cảm nhận sâu hơn khát vọng hòa bình và thái độ trân trọng lịch sử của người Việt Nam.

Từ những giá trị đã được bồi đắp qua nhiều thế hệ, Quảng Trị đang mở rộng không gian phát triển du lịch bằng các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, trải nghiệm cộng đồng và giao lưu quốc tế. Đây là nền tảng để địa phương tiếp tục quảng bá hình ảnh, thu hút nguồn lực đầu tư, đồng thời phát triển những sản phẩm du lịch gắn với di sản, đáp ứng nhu cầu ngày càng đa dạng của du khách.

Lễ hội Vì Hòa bình 2026 vì thế vừa là dịp tri ân quá khứ, vừa là cơ hội để Quảng Trị giới thiệu diện mạo mới: Một vùng đất biết gìn giữ ký ức, biến ký ức thành nguồn lực cho văn hóa, du lịch và hợp tác quốc tế. Trên miền đất từng là biểu tượng của chia cắt, những giá trị được chắt lọc từ quá khứ đang tiếp tục mở ra các cơ hội phát triển, đưa Quảng Trị đến gần hơn với bạn bè trong nước và quốc tế. ■

Nghệ sĩ khơi dậy khát vọng phát triển TP.HCM

● **HẢO MY; ảnh: NHẬT NAM**

Nửa thế kỷ sau ngày Sài Gòn - Gia Định chính thức mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh (2.7.1976 - 2.7.2026), TP.HCM tiếp tục khẳng định vị thế của một đô thị năng động, nghĩa tình, luôn mở lối cho sáng tạo. Với nhiều thế hệ văn nghệ sĩ, thành phố mang tên Bác là mảnh đất nuôi dưỡng ước mơ, hun đúc bản lĩnh nghề nghiệp và khơi nguồn cảm hứng để họ góp phần lan tỏa khát vọng phát triển trong kỷ nguyên mới.

Nghệ sĩ biểu diễn tại chương trình Lễ kỷ niệm 50 năm thành phố Sài Gòn - Gia Định chính thức vinh dự mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh

Nơi tài năng được thử lửa và trưởng thành

Trong cảm nhận của nhiều nghệ sĩ, TP.HCM không đơn thuần là nơi có ánh đèn sân khấu, phòng thu, trường quay hay những chương trình lớn, TP còn là một trường đời rộng mở, người làm nghề được thử thách, va đập, học cách đứng dậy sau mỗi vấp ngã và trưởng thành từ từng cơ hội. Riêng với các nghệ sĩ trẻ, đây là mảnh đất đủ năng động để trao cơ hội, đủ rộng lòng để đón nhận khác biệt, nhưng cũng đủ khắt khe để mỗi người hiểu rằng con đường nghệ thuật bền lâu luôn cần tài năng, bản lĩnh và thái độ lao động nghiêm túc.

Nam ca sĩ Đông Hùng chia sẻ, nếu "Sao Mai điểm hẹn 2012" hay "Vietnam Idol 2013" mang đến cho anh nền tảng nghề nghiệp ban đầu, thì TP.HCM chính là nơi giúp anh thực sự lớn lên trong đời sống nghệ thuật. Điều quý giá nhất TP trao cho anh là những cuộc gặp gỡ, những người đồng hành, từ đồng nghiệp đến khán giả đã dõi theo suốt nhiều năm. Đông Hùng bày tỏ, anh đi được đến hôm nay nhờ rất nhiều "cái nắm tay" trên chặng đường làm nghề. Hà Nội cho anh gốc rễ, còn TP.HCM cho anh trải nghiệm, sự chín chắn và một không gian rộng mở để tự làm mới mình. Nhắc về kỷ niệm sâu sắc, nam ca sĩ vẫn xúc động khi nhớ lại đêm biểu diễn trong đại lễ 30.4.2025, khoảnh khắc đứng trên sân khấu, nhìn hàng nghìn khán giả cùng hòa giọng hát hướng về lá cờ Tổ quốc.

Cùng chung tình cảm ấy, ca sĩ Duyên Quỳnh xem TP.HCM là nơi lập nghiệp, đồng thời là cái nôi nuôi dưỡng ước mơ nghệ thuật từ những ngày đầu. Từ các sân khấu nhỏ đến những chương trình quy mô lớn, mỗi cơ hội ở TP này đều giúp cô tích lũy kinh nghiệm, mở mang tầm nhìn và thêm vững vàng trong nghề. Điều khiến nữ ca sĩ trân quý hơn cả là sự năng động, cởi mở và tinh thần luôn hướng về phía trước của con người nơi đây. Với Duyên Quỳnh, nghệ sĩ trẻ hôm nay cần biết lan tỏa tinh thần nhân văn, tình yêu quê hương, đất nước và những giá trị tích cực đến cộng đồng, góp phần vào hành trình xây dựng TP.HCM văn minh, hiện đại, nghĩa tình.

Nếu các nghệ sĩ trẻ tìm thấy ở TP.HCM cơ hội của hiện tại, thì thế hệ đi trước như nhà văn Hoài Hương, dấu mốc 50 năm thành phố mang tên Bác cũng là khoảng thời gian gắn với học tập, lao động và những thành quả nghề nghiệp đáng nhớ. Như một lời tri ân với mảnh đất đã nuôi dưỡng mình, chị ra mắt bộ ba cuốn sách: *Những khoảnh khắc sinh tử, Trời xanh màu tình yêu, Thanh xuân thành phố*, viết về TP.HCM từ chiến tranh đến hòa bình, từ những chiến sĩ tình báo thầm lặng đến thế hệ Gen Z năng động hôm nay. Nhà văn Hoài Hương cho rằng, TP.HCM từ lâu đã là trung tâm kinh tế, văn hóa - nghệ thuật lớn của cả nước, nơi đời sống sáng tạo luôn sôi động, đổi mới và nhanh nhạy tiếp cận các xu hướng toàn cầu. Chị kỳ vọng việc TP xây dựng Luật Đô thị đặc biệt, chú trọng phát triển công nghiệp văn hóa sẽ tạo thêm động lực để văn học nghệ thuật bứt phá. Đặc biệt, việc TP.HCM được UNESCO công nhận là Thành phố sáng tạo trong lĩnh vực điện ảnh vào cuối năm 2025 được xem là dấu mốc quan trọng, có thể tác động mạnh đến diện mạo nghệ thuật trong tương lai.

Trong mạch sáng tạo ấy còn có dấu ấn bền bỉ của những người làm nghề phía sau trang viết, kịch bản, trong đó có nhà biên kịch Đặng Thanh Bình. Nhìn lại quá trình thực hiện bộ phim *Vầng trăng thơ ấu,* chị vẫn nhớ những ngày cùng đoàn phim vượt qua nhiều khó khăn để tái hiện chân thực tuổi thơ cơ cực nhưng giàu lòng hiếu thảo của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Quá trình lao động nghiêm túc ấy giúp tác phẩm đến gần hơn với khán giả, đồng thời để chính người viết thấm sâu hơn những bài học về tư tưởng, nhân cách và tình yêu thương con người của Bác. Hướng tới cột mốc kỷ niệm 50 năm thành phố mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh, nhà biên kịch Đặng Thanh Bình cho biết chị đang khẩn trương hoàn thiện một kịch bản mới, được xem như phần tiếp nối của *Vầng trăng thơ ấu*, với mong muốn mang đến cho công chúng những trải nghiệm tinh thần mới mẻ và giàu cảm xúc.

Nguồn cảm hứng từ thành phố mang tên Người

Sức sống sáng tạo của văn học nghệ thuật TP.HCM được nuôi dưỡng từ nhịp điệu hiện đại của một đô thị lớn, đồng thời bắt nguồn sâu xa từ tình cảm kính yêu dành cho Bác Hồ. Ở tuổi 93, nhạc sĩ Trương Quang Lục vẫn minh mẫn, hóm hỉnh khi nhìn lại chặng đường nghệ thuật gắn bó với mảnh đất phương Nam. Nhắc đến Người, ông vẫn nhớ rõ những năm tháng tuổi thơ, khi giai điệu *Ai yêu nhi đồng bằng Bác Hồ Chí Minh* gieo vào tâm hồn ông ước mơ đi theo con đường văn nghệ. Từ mạch nguồn ấy, người nhạc sĩ đã bền bỉ cống hiến cho đời sống văn hóa, văn nghệ TP. Hơn 20 ca khúc viết về Bác trong gia tài sáng tác của ông vừa là tình cảm dành cho vị Lãnh tụ kính yêu, vừa là tiếng lòng của một nghệ sĩ nặng nghĩa với thành phố mang tên Người.

Cùng mạch cảm xúc ấy, hành trình ra đi tìm đường cứu nước của người thanh niên Nguyễn Tất Thành từ Bến Nhà Rồng đã trở thành điểm tựa tinh thần trong nhiều trang viết của nhà văn Trình Quang Phú. Với ông, tái hiện hành trình từ một địa danh lịch sử của TP.HCM ra khắp năm châu là trách nhiệm văn hóa lớn lao. Đến năm 2024, trong tác phẩm gần 600 trang *Từ làng Sen đến Bến Nhà Rồng*, ông mới có điều kiện khắc họa đầy đủ hơn chặng đường bôn ba lịch sử ấy. Gần đây, truyện ký *Theo dấu chân Người* tiếp tục nhận được sự đón nhận nồng nhiệt của độc giả, tái bản 8 lần chỉ sau hơn một năm phát hành với 13.000 bản; phiên bản tiếng Anh của tác phẩm cũng đang được chuẩn bị ra mắt.

Văn học nghệ thuật tại TP.HCM luôn giữ vai trò quan trọng trong việc bồi đắp đời sống tinh thần xã hội. Nhà văn Trịnh Bích Ngân, Chủ tịch Hội Nhà văn TP.HCM khẳng định, nhiệm vụ cốt lõi của người cầm bút hôm nay là khắc họa chân dung con người đổi mới bằng những góc nhìn đa chiều, hiện đại. TP.HCM đang tiếp nối chiều sâu lịch sử, văn hóa của vùng đất Gia Định xưa, đồng thời hội tụ thêm nhiều giá trị mới từ không gian phát triển liên vùng với Bình Dương, Bà Rịa - Vũng Tàu và Côn Đảo. Sự giao thoa giữa truyền thống phong phú, tinh thần thời đại và tên gọi thiêng liêng của Bác đã tạo nên một vùng đất giàu cảm hứng cho sáng tạo văn học nghệ thuật.

Chặng đường 50 năm thành phố mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh là nền tảng để TP tiếp tục vươn mình mạnh mẽ. Bằng tài năng, tâm huyết và trách nhiệm công dân, đội ngũ văn nghệ sĩ nhiều thế hệ sẽ tiếp tục dùng ngòi bút, giai điệu, kịch bản, tác phẩm và những sáng tạo nghệ thuật của mình để khơi dậy khát vọng phát triển, góp sức cùng nhân dân xây dựng TP.HCM ngày càng văn minh, hiện đại, nghĩa tình, xứng đáng là biểu tượng năng động và tự hào của cả nước. ■

Người trẻ làm bản đồ số khám phá lịch sử TP.HCM

Nhân kỷ niệm 50 năm ngày Sài Gòn - Gia Định vinh dự mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh, các chiến sĩ Hoa Phượng Đỏ Trường THPT Chuyên Trần Đại Nghĩa thực hiện công trình "Thành phố tôi yêu", ứng dụng công nghệ số để đưa lịch sử TP.HCM đến gần hơn với người trẻ. Dự án do đội hình "Tự hào Sử Việt" triển khai, giới thiệu những công trình, địa danh tiêu biểu như Chợ Bến Thành, tuyến xe buýt đường sông, tuyến Metro số 1… Qua đó, diện mạo thành phố được tái hiện từ quá khứ kiên cường đến nhịp phát triển hôm nay.

Bạn Lê Tường Lam, lớp 10 Chuyên Sử, Chỉ huy trưởng đội hình "Tự hào Sử Việt" cho biết, nhóm đã thu thập tư liệu, phân loại nội dung và thiết kế thành 14 poster infographic, kết hợp sách ảnh và 14 chip NFC gắn trên bảng thông tin tổng hợp. Người xem chỉ cần dùng điện thoại thông minh chạm vào ô chứa chip, thông tin và hình ảnh về từng địa danh sẽ hiển thị trên màn hình. Trải nghiệm "một chạm" giúp lịch sử thành phố trở nên trực quan, gần gũi và hấp dẫn hơn với thế hệ trẻ.

B.T

NHỮNG NHỊP CẦU ĐƯA VĂN HÓA VIỆT NAM RA THẾ GIỚI

Bài 2: Sứ giả văn hóa Việt nơi đất khách

● THU SÂM - HỒNG NHUNG

Sau những lớp học tiếng Việt bền bỉ nối dài tình yêu cội nguồn cho các thế hệ sinh ra, lớn lên ở nước ngoài, cộng đồng người Việt Nam tiếp tục mang bản sắc quê hương đến với bạn bè quốc tế bằng nhiều cách gần gũi, giàu sức lan tỏa. Từ lễ hội cộng đồng, chương trình nghệ thuật dân gian, tiếng đàn dân tộc, tà áo dài đến hương vị phở Việt, mỗi hoạt động đều góp thêm một câu chuyện đẹp về đất nước, con người Việt Nam: Giàu truyền thống, nhân văn, cởi mở và hội nhập, được kể bằng tình yêu quê hương của những người con xa xứ.

Những không gian văn hóa Việt nơi xứ người

Tiếng Việt nối các thế hệ kiều bào với cội nguồn; còn những hoạt động văn hóa, từ lễ hội, nghệ thuật đến ẩm thực, đang đưa hình ảnh Việt Nam hiện diện sâu hơn trong đời sống sở tại.

Tại Nhật Bản, cùng với việc duy trì các lớp học tiếng Việt, cộng đồng người Việt thường xuyên tổ chức hoạt động văn hóa, nghệ thuật vào các dịp lễ lớn của dân tộc như Giỗ Tổ Hùng Vương, Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, Quốc khánh 2.9. Mỗi chương trình là một dịp để bà con hướng về quê hương, đồng thời giới thiệu những giá trị văn hóa Việt Nam tới bạn bè quốc tế.

Bên cạnh tà áo dài, ẩm thực và sinh hoạt cộng đồng, nhiều loại hình nghệ thuật truyền thống như Hát Xoan, Quan họ, Chầu văn... cũng được đưa vào các chương trình giao lưu, giúp công chúng sở tại cảm nhận rõ hơn chiều sâu bản sắc Việt.

Tại Kansai và Fukuoka, các lễ hội, chương trình Xuân Quê hương, giao lưu nghệ thuật, trình diễn áo dài, hoạt động dành cho thiếu nhi được tổ chức đều đặn, tạo nên những không gian văn hóa Việt giàu sắc màu. Đáng chú ý, Ngày Đại đoàn kết toàn dân tộc lần đầu tiên được tổ chức tại Nhật Bản đã trở thành dấu mốc ý nghĩa, góp phần tăng cường sự gắn bó của cộng đồng người Việt nơi xa xứ.

Theo Chủ tịch Hiệp hội Người Việt Nam vùng Kansai Lê Thương, văn hóa là nền tảng tinh thần gắn kết cộng đồng, giúp kiều bào gìn giữ bản sắc và luôn hướng về cội nguồn. Những hoạt động văn hóa ấy tạo nên không gian sinh hoạt chung, thúc đẩy giao lưu nhân dân, tăng cường quan hệ hữu nghị Việt Nam - Nhật Bản.

Tổng Lãnh sự Việt Nam tại Osaka Nguyễn Trường Sơn cũng cho rằng, các hoạt động đối ngoại văn hóa đã trở thành cầu nối quan trọng trong quảng bá hình ảnh đất nước, con người Việt Nam, đồng thời góp phần củng cố khối đại đoàn kết cộng đồng kiều bào ta tại nước sở tại.

Từ Nhật Bản, câu chuyện lan tỏa bản sắc Việt tiếp tục được nối dài ở châu Âu. Ở đó, không ít người vẫn đang bền bỉ giới thiệu bản sắc Việt Nam bằng âm nhạc, nghệ thuật, ẩm thực và các hoạt động giao lưu. Mỗi người một cách làm riêng, nhưng cùng chung mong muốn đưa hình ảnh, con người trên dải đất hình chữ S đến gần hơn với bạn bè quốc tế.

Lễ hội văn hóa Việt Nam năm 2026 tại Nhật Bản

Nghệ sĩ ưu tú Tăng Thanh Sơn và nghệ sĩ Đặng Thanh Ngọc biểu diễn âm nhạc truyền thống tại Pháp

Kể chuyện Việt bằng âm nhạc và ẩm thực

Tại thủ đô Paris, Trung tâm Văn hóa Việt Nam trên đường Rue Albert từ lâu đã trở thành "ngôi nhà chung" của cộng đồng người Việt tại Pháp. Nơi đây thường xuyên diễn ra các chương trình giao lưu văn hóa, lễ hội ẩm thực, triển lãm, biểu diễn nghệ thuật, đồng thời là điểm hẹn để bà con kiều bào tìm về những giá trị quen thuộc của quê hương giữa lòng châu Âu.

Gắn bó với Trung tâm nhiều năm qua là Nghệ sĩ ưu tú Tăng Thanh Sơn và nghệ sĩ Đặng Thanh Ngọc, cặp nghệ sĩ đã dành phần lớn sự nghiệp ở châu Âu để đưa âm nhạc truyền thống Việt Nam đến với công chúng quốc tế. Từng công tác tại Nhà hát Quốc gia Việt Nam, Nghệ sĩ ưu tú Tăng Thanh Sơn biểu diễn thành thạo nhiều nhạc cụ dân tộc, đồng thời nghiên cứu, chế tác các loại nhạc cụ truyền thống. Hơn ba thập kỷ qua, ông đã biểu diễn tại hơn 40 quốc gia, trực tiếp dàn dựng nhiều chương trình giới thiệu văn hóa Việt Nam với bạn bè thế giới. Sau mỗi sự kiện là rất nhiều công việc thầm lặng. Có lúc vừa lo hậu trường, điều phối tiết mục, ông lại vội bước lên sân khấu biểu diễn. Nhưng khi tiếng đàn nhị, đàn bầu hay âm thanh mộc mạc của tre nứa vang lên, những tất bật phía sau cánh gà lùi lại, nhường chỗ cho niềm tự hào được kể câu chuyện về Việt Nam bằng âm nhạc dân tộc.

Đồng hành cùng ông là nghệ sĩ Đặng Thanh Ngọc, người bạn đời và cũng là cộng sự nghệ thuật bền bỉ. Bà có thể biểu diễn nhiều loại nhạc cụ như đàn tranh, tỳ bà, T'rưng, K'long pút... Trong các chương trình quảng bá văn hóa Việt Nam, bà chinh phục khán giả bằng tiếng đàn, rồi lại góp phần giới thiệu ẩm thực Việt tới bạn bè quốc tế. Hình ảnh người nghệ sĩ rực rỡ trên sân khấu, sau đó tất bật chuẩn bị những bát phở, chăm chút từng món ăn Việt mời du khách đã trở thành ký ức đẹp với nhiều người từng tham dự các sự kiện văn hóa Việt tại Pháp.

"Với chúng tôi, đó là niềm hạnh phúc. Mỗi lần được biểu diễn dưới chân tháp Eiffel hay tại các quốc gia khác ở châu Âu, khi âm nhạc truyền thống Việt Nam vang lên, trong tôi lại trào dâng niềm tự hào và mong muốn truyền trọn tình yêu quê hương qua từng nốt nhạc", Nghệ sĩ ưu tú Tăng Thanh Sơn chia sẻ.

Bên cạnh nghệ thuật, ẩm thực cũng được nhiều kiều bào lựa chọn như một "ngôn ngữ văn hóa" để kể chuyện Việt Nam. Theo ông Phạm Ngọc Chu, Chủ tịch Hội Doanh nghiệp Việt Nam tại Hungary, từ tình yêu quê hương và mong muốn tăng cường kết nối giữa Việt Nam với Hungary, Trung tâm Hỗ trợ Phát triển Thương mại và Văn hóa Hungary - Việt Nam đã ra đời, trở thành cầu nối tích cực trong nhiều hoạt động giao lưu văn hóa, kinh tế giữa hai nước.

Những năm qua, Trung tâm thường xuyên tổ chức các chương trình quảng bá văn hóa Việt Nam, tài trợ hoạt động nghệ thuật, thể thao, hỗ trợ làm phim về Việt Nam và kết nối nhiều sự kiện văn hóa tại Hungary. Đặc biệt, từ ngày 7 đến 31.7, Trung tâm sẽ phối hợp tổ chức Tuần lễ Văn hóa Ẩm thực trong khuôn khổ hành trình "Phở Cultural Roadshow Europe 2026" tại Budapest. Chương trình giới thiệu phở như một món ăn tiêu biểu, đồng thời mở ra câu chuyện rộng hơn về đất nước, con người và bản sắc Việt Nam qua ẩm thực.

Cũng tại Hungary, ông Nguyễn Tiến Sỹ lại chọn một lối đi riêng để quảng bá văn hóa Việt. Từ những ngày đầu gây dựng thương hiệu phở tại Budapest, khi ẩm thực Việt còn khá xa lạ với người dân sở tại, đến nay ông đã phát triển chuỗi 7 nhà hàng mang hương vị Việt. Điểm nhấn trong hành trình ấy là cuộc thi "Bát phở Thánh Gióng" được tổ chức hằng năm. Lấy cảm hứng từ truyền thuyết Thánh Gióng, cuộc thi vượt khỏi khuôn khổ một hoạt động ẩm thực thông thường, trở thành cách giới thiệu lịch sử, văn hóa và tinh thần dân tộc Việt Nam tới bạn bè quốc tế thông qua món ăn đã trở thành biểu tượng của ẩm thực Việt.

Từ những lễ hội văn hóa ở Nhật Bản, tiếng đàn dân tộc ngân lên giữa lòng Paris đến hương vị phở được giới thiệu tại Budapest, cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài đang kể câu chuyện về quê hương bằng nhiều cách riêng. Lặng lẽ mà bền bỉ, những hoạt động ấy đều bắt nguồn từ tình yêu đất nước, từ ý thức gìn giữ cội nguồn và mong muốn đưa bản sắc Việt đến gần hơn với bạn bè quốc tế.

Qua từng lễ hội, chương trình nghệ thuật, món ăn truyền thống hay cuộc gặp gỡ giao lưu, hình ảnh một Việt Nam giàu bản sắc, nhân văn và rộng mở tiếp tục được bồi đắp trong lòng thế giới. Trên hành trình ấy, cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài vừa là những người giữ gìn mạch nguồn văn hóa dân tộc, vừa là những "sứ giả văn hóa" âm thầm lan tỏa sức sống Việt bằng sự chân thành, sáng tạo và tình yêu sâu nặng dành cho Tổ quốc. ■

(Còn tiếp)

Từ "Đại hội không hoa" đến sinh kế mới cho đồng bào Xơ Đăng

● NGỌC HÒA

Một quyết định tưởng như rất nhỏ tại Đại hội đại biểu Đảng bộ xã Tu Mơ Rông lần thứ I, nhiệm kỳ 2025-2030 đã tạo nên hiệu ứng lan tỏa lớn. Những lẵng hoa chúc mừng được thay bằng nguồn lực hỗ trợ bà con phát triển sản xuất. Từ gần 800 triệu đồng huy động được, địa phương đã ươm hơn 1 triệu cây giống cà phê trao tận tay đồng bào Xơ Đăng, mở ra hành trình kiến tạo sinh kế bền vững dưới chân núi Ngọc Linh.

Từ chủ trương không nhận hoa chúc mừng tại Đại hội Đảng bộ xã Tu Mơ Rông, gần 800 triệu đồng đã được huy động để hỗ trợ người dân phát triển sản xuất

Chung tay có thêm nguồn lực giúp người dân phát triển kinh tế

Tháng 7.2025, sau khi chính thức đi vào hoạt động trên cơ sở sắp xếp đơn vị hành chính, xã Tu Mơ Rông, tỉnh Quảng Ngãi tổ chức Đại hội đại biểu Đảng bộ xã lần thứ I, nhiệm kỳ 2025-2030. Đại hội mở đầu cho một giai đoạn phát triển mới, đồng thời để lại dấu ấn bằng chủ trương không nhận hoa chúc mừng. Thay vào đó, Đảng ủy xã gửi thư ngỏ tới các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, tổ chức và đại biểu, kêu gọi chung tay đóng góp cho chương trình "Ươm mầm tương lai - Phát triển cây trồng bền vững Tu Mơ Rông".

Chủ trương nhanh chóng nhận được sự hưởng ứng rộng rãi, nhiều đơn vị lựa chọn gửi những khoản hỗ trợ thiết thực để giúp người dân vùng cao có thêm điều kiện phát triển sản xuất. Chỉ trong thời gian ngắn, chương trình tiếp nhận gần 800 triệu đồng.

Ông Võ Trung Mạnh, Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch HĐND xã Tu Mơ Rông cho biết, trong nhiệm kỳ 2025-2030, địa phương xác định mục tiêu trọng tâm là nâng cao thu nhập, cải thiện chất lượng sống cho người dân. Muốn vậy, xã phải phát triển những mô hình kinh tế phù hợp với điều kiện tự nhiên, trong đó cây dược liệu, cà phê, cây ăn quả và cây lâm nghiệp là các hướng đi chủ lực.

"Dịp Đại hội thường có nhiều đơn vị, doanh nghiệp, cá nhân gửi hoa chúc mừng, nhưng hơn ai hết, chúng tôi mong muốn thay vì hoa, hãy cùng chung tay để xã có thêm nguồn lực giúp người dân phát triển kinh tế, ổn định cuộc sống", ông Mạnh bày tỏ.

Điều đáng chú ý là toàn bộ kinh phí huy động không được trao trực tiếp, mà chuyển thành một chương trình sinh kế bài bản. Xã thành lập 17 vườn ươm tại các thôn, huy động đoàn viên, thanh niên, cán bộ và người dân cùng tham gia gieo ươm, chăm sóc cây giống. Những hạt cà phê được tuyển chọn từ giống chất lượng cao, phù hợp với khí hậu, thổ nhưỡng vùng núi Ngọc Linh. Qua nhiều tháng chăm sóc, từng cây giống đã đủ tiêu chuẩn xuất vườn, kết tinh công sức của cả hệ thống chính trị và sự đồng lòng của người dân địa phương.

Gần một năm sau Đại hội, chủ trương "không nhận hoa" đã mang lại kết quả vượt mong đợi. Từ nguồn lực xã hội hóa, Tu Mơ Rông ươm thành công hơn 1 triệu cây giống cà phê, phục vụ chương trình mở rộng diện tích cà phê trên địa bàn và cấp miễn phí cho người dân, nhất là đồng bào Xơ Đăng.

Những mầm xanh mở hướng thoát nghèo

Những ngày cuối tháng 6.2026, trên các sườn đồi của xã Tu Mơ Rông, hàng trăm hộ dân đồng loạt xuống giống. Cùng với việc cấp cây, chính quyền địa phương huy động cán bộ, đoàn viên, thanh niên hỗ trợ bà con đào hố, trồng cây, hướng dẫn kỹ thuật chăm sóc, bón phân và phòng trừ sâu bệnh. Theo kế hoạch, trong năm đầu triển khai, địa phương hỗ trợ trồng mới khoảng 200ha cà phê, ưu tiên hộ nghèo, hộ cận nghèo, hộ có hoàn cảnh khó khăn và gia đình chính sách; riêng 52 hộ yếu thế được hỗ trợ trước để có điều kiện phát triển sản xuất.

Với nhiều hộ đồng bào Xơ Đăng, những cây cà phê được trao không chỉ là sự hỗ trợ về vật chất, mà còn mở ra cơ hội thay đổi sinh kế. Nhiều diện tích trước đây chủ yếu trồng mì hoặc lúa rẫy, hiệu quả kinh tế thấp, nay được chuyển sang cây trồng có giá trị cao hơn.

Đứng giữa khu vườn vừa phủ kín những hàng cà phê non, ông A Đúy ở thôn Ngọc Leng không giấu được niềm vui. Gần 9 sào đất của gia đình nhiều năm qua chủ yếu trồng mì, thu nhập bấp bênh. "Gia đình tôi luôn muốn chuyển sang trồng cà phê vì biết đây là cây có giá trị kinh tế cao hơn, nhưng thiếu vốn nên chưa làm được. Nay được Nhà nước hỗ trợ toàn bộ cây giống, lại có cán bộ, đoàn viên và bà con đến giúp trồng, gia đình rất phấn khởi. Tôi sẽ cố gắng chăm sóc thật tốt để vài năm nữa cà phê cho thu hoạch, có thêm thu nhập, ổn định cuộc sống", ông A Đúy nói.

Theo ông Trần Quốc Huy, Chủ tịch UBND xã Tu Mơ Rông, ý nghĩa lớn nhất của chương trình không nằm ở con số hơn 1 triệu cây giống, mà ở sự đồng thuận của cộng đồng trong việc cùng chăm lo đời sống cho người dân. "Nếu chỉ dừng lại ở việc trao cây giống thì ý nghĩa của chương trình chưa trọn vẹn. Điều chúng tôi hướng tới là giúp bà con có sinh kế lâu dài, hình thành vùng nguyên liệu tập trung, để sau này ai cũng sống được bằng cây cà phê của mình", ông Huy nhấn mạnh.

Trong nhiệm kỳ 2025-2030, xã Tu Mơ Rông đặt mục tiêu trồng mới khoảng 1.000ha cà phê, nâng tổng diện tích toàn xã lên 1.588ha, hướng tới mỗi hộ dân có ít nhất 1ha cà phê. Cùng với mở rộng diện tích, địa phương sẽ xây dựng vùng nguyên liệu đạt tiêu chuẩn VietGAP, tăng cường liên kết với doanh nghiệp trong chế biến, tiêu thụ, từng bước hình thành thương hiệu cà phê đặc sản Tu Mơ Rông.

Một năm trước, những lẵng hoa chúc mừng đã được thay bằng nguồn lực thiết thực hướng về người dân. Hôm nay, từ 17 vườn ươm, hơn 1 triệu cây cà phê đang bén rễ trên các sườn đồi Tu Mơ Rông. Có thể phải thêm vài năm nữa, những cây cà phê ấy mới cho mùa quả đầu tiên, nhưng "trái ngọt" lớn nhất đã hiện hữu: Niềm tin của đồng bào vào hướng đi mới. Từ một quyết định giản dị trong ngày Đại hội, Tu Mơ Rông cho thấy khi mọi chủ trương bắt đầu từ đời sống thực tiễn, những điều tưởng nhỏ bé cũng có thể tạo nên đổi thay bền vững cho vùng đất dưới chân núi Ngọc Linh. ■

Tiếp tục...

(Tiếp theo trang 9)

Thứ trưởng đề nghị Ban Tổ chức tăng cường các hoạt động truyền thông, giới thiệu về giải trên nhiều kênh thông tin nhằm thu hút đông đảo hơn nữa các cơ quan báo chí và đội ngũ phóng viên, biên tập viên trên cả nước tham gia. Đây được xem là giải pháp quan trọng để tiếp tục mở rộng sức ảnh hưởng của giải thưởng, đồng thời phát hiện nhiều tác phẩm có chất lượng, phản ánh sinh động các lĩnh vực của đời sống văn hóa từ trung ương đến địa phương. Các đơn vị thành viên Ban Tổ chức cần phối hợp chặt chẽ, đẩy mạnh công tác tuyên truyền ngay từ đầu, bảo đảm giải thưởng thực sự gắn với chiến lược truyền thông của ngành, tạo hiệu ứng xã hội tích cực và sức lan tỏa rộng khắp.

Tại cuộc họp, các thành viên Ban Tổ chức cũng tập trung thảo luận, đóng góp ý kiến đối với kế hoạch tổ chức và thể lệ Giải Báo chí toàn quốc "Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam" lần thứ Tư. Các ý kiến tập trung vào việc quy định thời gian đăng tải và phát sóng các tác phẩm đủ điều kiện dự giải, thời gian tiếp nhận tác phẩm, bảo đảm tạo điều kiện thuận lợi cho các cơ quan báo chí và tác giả tham gia. Bên cạnh đó, công tác tổ chức chấm sơ khảo, chung khảo cũng tiếp tục được thống nhất nhằm bảo đảm tính khách quan, công bằng, minh bạch, lựa chọn được những tác phẩm thực sự tiêu biểu, có chất lượng chuyên môn và giá trị xã hội cao.

Các thành viên Ban Tổ chức cũng thảo luận về thời gian tổ chức lễ tổng kết và trao giải, cơ cấu giải thưởng cũng như giá trị giải thưởng nhằm tiếp tục nâng cao sức hấp dẫn, xứng đáng với quy mô và uy tín của một giải báo chí toàn quốc về lĩnh vực văn hóa. Theo kế hoạch dự kiến, lễ công bố và trao giải sẽ được tổ chức nhân dịp Ngày Văn hóa Việt Nam (24.11). Với quỹ thời gian khoảng hơn bốn tháng để hoàn thành toàn bộ các khâu tổ chức, Thứ trưởng Phan Tâm yêu cầu các đơn vị cần chủ động, phối hợp chặt chẽ và triển khai công việc với tinh thần trách nhiệm cao để bảo đảm tiến độ, đồng thời vẫn giữ vững yêu cầu về chất lượng.

Qua ba mùa tổ chức thành công, Giải Báo chí toàn quốc "Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam" đã trở thành giải thưởng chuyên ngành có uy tín, ghi nhận và tôn vinh những tác phẩm báo chí xuất sắc viết về lĩnh vực văn hóa, góp phần khẳng định vai trò của báo chí trong việc đồng hành cùng sự phát triển của đất nước.

Với những đổi mới trong công tác tổ chức, định hướng truyền thông rõ nét cùng yêu cầu ngày càng cao về chất lượng tác phẩm, Giải Báo chí toàn quốc "Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa Việt Nam" lần thứ Tư được kỳ vọng sẽ tiếp tục tạo dấu ấn mới, thu hút đông đảo các cơ quan báo chí, nhà báo chuyên và không chuyên tham gia, qua đó lan tỏa mạnh mẽ những giá trị tốt đẹp của văn hóa Việt Nam, góp phần xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong giai đoạn mới.

X.T

Những bước chân tự hào trên thành phố mang tên Bác

● **Bài, ảnh: THÁI AN**

Hơn 5.000 người đã cùng sải những bước chân trong chương trình đi bộ đồng hành "Hành trình di sản - Tiến bước tương lai" trong dịp kỷ niệm 50 năm thành phố Sài Gòn - Gia Định vinh dự mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Hơn 5.000 người đồng hành viết tiếp hành trình di sản, đó cũng là hành trình của niềm tự hào và khát vọng của thành phố mang tên Bác

Không chỉ lan tỏa tinh thần rèn luyện sức khỏe, mỗi bước chân còn là lời tri ân quá khứ, sự kết nối giữa các thế hệ và khẳng định khát vọng chung tay xây dựng TP.HCM ngày càng văn minh, hiện đại, nghĩa tình, xứng đáng với thành phố mang tên Bác.

Mỗi bước chân, một nhịp đập vì thành phố

Ngay từ sáng sớm, hơn 5.000 người là đại diện các cơ quan Trung ương, lãnh đạo thành phố, các cơ quan lãnh sự, lực lượng vũ trang, Sở, ngành, đoàn thể, doanh nghiệp, văn nghệ sĩ, HLV, VĐV, đoàn viên, thanh niên và thiếu nhi đã tề tựu trên đường Lê Duẩn. Hàng người nối dài trong sắc cờ, màu áo rực rỡ không chỉ tạo nên khung cảnh sôi động mà còn thể hiện tinh thần đoàn kết, niềm tự hào và tình yêu dành cho thành phố mang tên Bác.

Đoàn đi bộ cùng nhau di chuyển qua các tuyến đường giàu dấu ấn lịch sử và văn hóa của thành phố như Lê Duẩn, Công xã Paris, Đồng Khởi, Lê Lợi, Nguyễn Huệ, Lê Thánh Tôn, Pasteur… trước khi trở về điểm xuất phát trên đường Lê Duẩn. Mỗi bước chân không đơn thuần là một hoạt động rèn luyện sức khỏe, mà còn là hành trình kết nối quá khứ hào hùng với hiện tại năng động và tương lai phát triển của TP.HCM.

Theo Phó Chủ tịch UBND TP.HCM Nguyễn Mạnh Cường, chương trình đi bộ đồng hành là hoạt động thể thao cộng đồng thiết thực nhằm lan tỏa phong trào rèn luyện thân thể theo gương của Chủ tịch Hồ Chí Minh, góp phần nâng cao sức khỏe nhân dân và xây dựng lối sống tích cực. Theo ông, mỗi bước chân hôm nay là lời tri ân sâu sắc đối với các thế hệ cha anh đã hy sinh vì độc lập, tự do của dân tộc, đồng thời thể hiện quyết tâm chung sức xây dựng TP.HCM phát triển nhanh, bền vững, văn minh, hiện đại và nghĩa tình.

Không khí hân hoan hiện diện trên từng cung đường khi mọi khoảng cách về tuổi tác, nghề nghiệp hay vị trí công tác đều được xóa nhòa. Tất cả cùng sải bước với chung một nhịp đập, chung niềm tin vào sự phát triển của thành phố. Những nụ cười, những cái bắt tay, những lời động viên đã góp phần làm nên một ngày hội thể thao cộng đồng đầy ý nghĩa. Phó Chủ tịch UBND TP.HCM Nguyễn Mạnh Cường kỳ vọng, phong trào tập luyện thể dục thể thao sẽ tiếp tục lan tỏa sâu rộng đến từng cơ quan, trường học và mỗi gia đình. Khi việc rèn luyện sức khỏe trở thành thói quen hằng ngày, đó không chỉ là nền tảng để nâng cao chất lượng cuộc sống mà còn góp phần xây dựng một cộng đồng khỏe mạnh, năng động và giàu khát vọng cống hiến.

"Hành trình di sản - Tiến bước tương lai" và những giá trị mà chương trình mang lại sẽ còn mãi lan tỏa. Đó là tinh thần đoàn kết, lòng biết ơn quá khứ và niềm tin vào một TP.HCM luôn tiên phong đổi mới, tiếp tục vững bước trên hành trình phát triển, xứng đáng với truyền thống vẻ vang của thành phố mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Tự hào là công dân của thành phố

Nửa thế kỷ kể từ ngày mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh, TP.HCM đã không ngừng vươn mình mạnh mẽ, trở thành đầu tàu kinh tế của cả nước, đồng thời là biểu tượng của tinh thần năng động, sáng tạo và nghĩa tình. Trên những con đường Lê Duẩn, Đồng Khởi, Nguyễn Huệ hay Công xã Paris,… từng bước chân của những người tham dự như nối dài mạch nguồn lịch sử, kết nối quá khứ hào hùng với hiện tại và tương lai.

Ông Nguyễn Văn Hòa (65 tuổi, ngụ ở quận 3 cũ) xúc động chia sẻ: *"Tôi đã gắn bó với thành phố này gần như cả cuộc đời. Chứng kiến TP.HCM đổi thay từng ngày khiến tôi càng thêm tự hào. Hôm nay được cùng mọi người đi bộ trên những con đường lịch sử, tôi cảm thấy như đang góp một phần nhỏ để tri ân thế hệ cha ông đã hy sinh, xây dựng nên thành phố văn minh và phát triển như hôm nay"*. Không chỉ những người lớn tuổi, lớp trẻ cũng mang đến nguồn năng lượng tích cực cho chương trình. Với họ, đây không chỉ là dịp rèn luyện sức khỏe mà còn là cơ hội hiểu hơn về lịch sử và trách nhiệm của thế hệ mình.

Bạn Trần Minh Anh, sinh viên năm ba Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn TP.HCM cho biết: *"Là người trẻ sinh ra và lớn lên tại TP.HCM, em luôn cảm thấy may mắn khi được học tập và phát triển ở thành phố mang tên Bác. Chương trình đi bộ hôm nay giúp em hiểu rằng mỗi người trẻ đều có trách nhiệm tiếp nối truyền thống, sống có trách nhiệm và cống hiến nhiều hơn để Thành phố ngày càng phát triển"*.

Điều đặc biệt của TP.HCM còn nằm ở sự cởi mở và nghĩa tình. Thành phố luôn là điểm đến của hàng triệu người lao động từ khắp mọi miền đất nước, tạo điều kiện để họ lập nghiệp và xây dựng tương lai. Chị Lê Thị Thu Hà, quê Đồng Tháp, hiện làm việc tại phường Xuân Hòa bày tỏ: *"Tôi đến thành phố này hơn 10 năm trước với hai bàn tay trắng. TP.HCM cho tôi công việc, cơ hội và cả một mái ấm. Vì vậy, mỗi khi tham gia những sự kiện như thế này, tôi luôn có cảm giác mình thực sự là một phần của thành phố. Tôi tự hào khi được sống và làm việc ở nơi luôn rộng mở với mọi người"*.

"Hành trình di sản - Tiến bước tương lai" không chỉ khép lại bằng những bước chân trên cung đường trung tâm mà còn để lại nhiều cảm xúc trong lòng người tham dự. Đó là niềm tự hào về một Thành phố giàu truyền thống cách mạng, luôn tiên phong đổi mới và không ngừng vươn lên. Với truyền thống năng động, sáng tạo, tinh thần đoàn kết cùng khát vọng của hơn 14 triệu người dân, TP.HCM đang tiếp tục viết nên những trang sử mới trên hành trình phát triển nhanh, bền vững. Mỗi người dân, dù sinh ra tại đây hay chọn Thành phố làm quê hương thứ hai, đều đang góp phần tạo nên sức mạnh để TP.HCM luôn xứng đáng với niềm tin của cả nước và vinh dự thiêng liêng mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh. ■

Đội tuyển quốc gia sang Hàn Quốc tập huấn chuẩn bị cho ASEAN Cup

Sáng 2.7, đội tuyển bóng đá quốc gia dưới sự dẫn dắt của HLV trưởng Kim Sang-sik đã lên đường sang Hàn Quốc tập huấn từ ngày 2 - 14.7 nhằm chuẩn bị cho Giải bóng đá vô địch Đông Nam Á - ASEAN Cup 2026. Tại đây đội tuyển Việt Nam sẽ thi đấu ba trận đấu tập với các đối thủ thuộc K.League 3, K.League 2 và K.League 1, qua đó từng bước nâng độ khó, giúp ban huấn luyện kiểm nghiệm lực lượng, đánh giá phong độ các cầu thủ và hoàn thiện các phương án chiến thuật trước khi bước vào ASEAN Cup 2026.

Kết thúc chuyến tập huấn tại Hàn Quốc, đội tuyển Việt Nam sẽ trở về Hà Nội tiếp tục hoàn thiện những khâu chuẩn bị cuối cùng thông qua trận đấu giao hữu quốc tế với Myanmar vào ngày 18.7 trên sân vận động Thái Nguyên. Đây sẽ là màn tổng duyệt quan trọng trước khi thầy trò HLV Kim Sang-sik bước vào hành trình bảo vệ ngôi vô địch ASEAN Cup 2026 với trận ra quân trên sân khách gặp Timor Leste.

HLV Kim Sang-sik cho biết, sau hơn một tuần hội quân, đội tuyển đã hoàn thành mục tiêu nâng cao nền tảng thể lực cho các cầu thủ. Chuyến tập huấn tại Hàn Quốc sẽ là giai đoạn then chốt để ban huấn luyện rà soát lực lượng, hoàn thiện các phương án chiến thuật và lựa chọn đội hình tối ưu hướng tới ASEAN Cup 2026.

Từ khi hội quân đến khi lên đường sang Hàn Quốc, ban huấn luyện chủ yếu tập trung nâng cao thể lực cho các cầu thủ. Khi sang Hàn Quốc, toàn đội sẽ dành nhiều thời gian hơn cho các bài tập chiến thuật để có sự chuẩn bị tốt nhất cho ASEAN Cup. Đánh giá về sự góp mặt của các cầu thủ nhập tịch và cầu thủ gốc Việt như Nguyễn Tài Lộc và Le Giang Patrik, nhà cầm quân người Hàn Quốc cho rằng, đây là những sự bổ sung chất lượng, giúp đội tuyển có thêm nhiều lựa chọn về nhân sự. "Sự có mặt của Tài Lộc và Le Giang Patrik giúp đội tuyển mạnh hơn so với các đợt tập trung trước. Điều quan trọng là chúng tôi phải xây dựng được một tập thể gắn kết, tạo ra nhiều tổ hợp cầu thủ và lựa chọn phương án phù hợp với từng đối thủ cũng như từng trận đấu", ông nói.

Về tình hình lực lượng, HLV Kim Sang-sik bày tỏ tiếc nuối khi tân binh Việt kiều Ngô Đăng Khoa không kịp bình phục chấn thương để tiếp tục đồng hành cùng đội tuyển: "Đăng Khoa còn rất trẻ và đã thể hiện được những phẩm chất tốt. Đáng tiếc là cậu ấy không thể tiếp tục đồng hành cùng đội tuyển trong đợt tập trung này".

NGỌC NGUYỄN

Giấc mơ trên đôi chân Vinicius

● KHẢI HƯNG

Với Brazil, World Cup chưa bao giờ chỉ là một giải đấu. Đó là ký ức tập thể, là niềm kiêu hãnh của "pentacampeão", đội tuyển năm lần vô địch thế giới, là hình ảnh Pelé, Ronaldo, Ronaldinho, Rivaldo, Romário… sống mãi trong màu áo vàng hoàng yến.

Nhưng chính hào quang ấy đôi khi cũng trở thành cái bóng lớn đè lên hiện tại. Ở World Cup 2026, khi Brazil hướng tới chức vô địch đầu tiên kể từ năm 2002, người đang kéo Selecao trở lại với hiện tại không ai khác ngoài Vinicius. Brazil bước vào giải đấu dưới thời HLV Carlo Ancelotti, người đã công bố danh sách 26 cầu thủ dự World Cup 2026 với sự góp mặt của Neymar, Vinícius Júnior, Raphinha, Marquinhos, Gabriel Martinelli và Gabriel Magalhães. FIFA nhấn mạnh Brazil là đội tuyển giàu thành tích nhất lịch sử World Cup với năm chức vô địch, nhưng đã 24 năm chưa đăng quang kể từ năm 2002. Chính khoảng trống kéo dài ấy khiến khát vọng trở lại đỉnh cao của Brazil lần này càng trở nên dữ dội.

Trong những trận đấu của Brazil, người ta vẫn dễ dàng bắt gặp những chiếc áo mang tên Pelé, những lá cờ nhắc đến năm lần vô địch thế giới, những biểu tượng của quá khứ được tái hiện trên khán đài. Nhưng mỗi khi bóng đến chân Vinicius, bầu không khí ấy như được kéo khỏi miền hoài niệm để trở lại với nhịp đập hiện tại. Brazil không thể mãi sống bằng ký ức. Và Vinicius, bằng tốc độ, sức mạnh, lối chơi trực diện và sự trưởng thành sau nhiều năm ở Real Madrid, đang trở thành lời đáp cho câu hỏi: Brazil của hôm nay là ai?

Vinicius là niềm hy vọng lớn nhất của đội tuyển Brazil tại World Cup 2026

> *Anh không giống Pelé, không giống Ronaldo, không giống Neymar. Anh là sản phẩm của một thời đại khác: Thời đại của bóng đá tốc độ, của các cuộc chiến truyền thông, của nạn phân biệt chủng tộc bị phơi bày trước toàn cầu, nơi cầu thủ vừa phải ghi bàn vừa phải bảo vệ phẩm giá của mình. Nếu Brazil tiến sâu tại World Cup này, hình ảnh Vinicius rất có thể sẽ trở thành một phần ký ức mới của Selecao.*
>
> *Một ngày nào đó, có thể trên khán đài World Cup, người hâm mộ Brazil sẽ mặc những chiếc áo vàng xanh mang tên Vini, như hôm nay họ mặc áo Pelé hay Neymar. Đó chính là thước đo cao nhất của một biểu tượng: Không chỉ ghi bàn trong hiện tại, mà còn bước vào ký ức tập thể của quốc gia.*

Từ cậu bé nghèo đến biểu tượng mới của Selecao

Vinicius không bước ra từ hình mẫu "futebol-arte" cổ điển theo cách Neymar là hiện thân. Anh không phải nghệ sĩ thuần túy thăng hoa cùng những vũ điệu ngẫu hứng, mà là mẫu tiền đạo hiện đại: Nhanh, mạnh, trực diện, thích bứt tốc từ cánh trái rồi cắt vào trung lộ để dứt điểm bằng chân phải. Tại Real Madrid, anh từng trải qua giai đoạn đầu nhiều thử thách trước khi phát triển vượt bậc dưới sự dìu dắt của Ancelotti. Mối liên hệ ấy giờ đây tiếp tục được tái hiện trong màu áo đội tuyển Brazil.

Ancelotti hiểu Vinicius hơn hầu hết các HLV khác. Nếu trước đây Selecao xoay quanh Neymar, cầu thủ thích nhận bóng vào chân, làm chậm nhịp và kiến thiết những pha phối hợp phức tạp, thì hiện tại Brazil được tổ chức để tối đa hóa ưu thế của Vini. Khi Neymar trở lại đội hình dự World Cup sau thời gian dài vắng mặt, FIFA ghi nhận sự trở lại ấy là một điểm nhấn lớn trong danh sách của Brazil. Nhưng thực tế Neymar không còn là trung tâm. Vai trò ấy đang thuộc về Vinicius.

Trong hành trình vòng bảng, Brazil hòa Morocco 1-1 rồi thắng Haiti và Scotland cùng tỷ số 3-0 để đứng đầu bảng C. Vinicius là cầu thủ nổi bật nhất của Brazil sau vòng bảng với bốn bàn thắng, trong đó có cú đúp trước Scotland. Đó là sự thay đổi lớn so với hình ảnh của Vinicius ở đội tuyển trước đây, khi anh thường bị xem như nhân vật phụ trong hệ thống xoay quanh Neymar. Giờ đây, anh đã trở thành điểm đến chính của các đường phản công, là người nhận bóng trong khoảng trống, là mũi nhọn định đoạt cục diện tấn công.

Ancelotti và cuộc "thiết kế lại" Brazil

Dưới thời Ancelotti, Brazil không nhất thiết phải chơi theo hình dung quen thuộc về một Selecao kiểm soát bóng áp đảo, dệt nên các pha phối hợp hoa mỹ từ giữa sân đến vòng cấm. Ngược lại, nhà cầm quân người Ý xây dựng một Brazil thực dụng hơn, sẵn sàng lùi đội hình, nhường thế trận ở một số thời điểm và chờ khoảnh khắc đối thủ mắc sai lầm để giải phóng tốc độ của Vinicius.

Điều này cho thấy sự phân vai rõ ràng: Neymar có thể vẫn là biểu tượng cảm xúc, là phương án tạo khác biệt nếu Brazil cần một khoảnh khắc lóe sáng trước hàng phòng ngự lùi sâu; còn Vinicius mới là người nắm vận mệnh tấn công của Selecao từ đầu trận. Đây là Brazil được tổ chức để Vini có khoảng trống bứt tốc, có quyền chọn thời điểm bùng nổ và được giảm tải phần nào nhiệm vụ phòng ngự.

Một chi tiết đáng chú ý là Ancelotti không chỉ để Vinicius bám biên. Ông khuyến khích anh di chuyển vào trung lộ, tìm khoảng trống giữa hậu vệ biên và trung vệ, nơi chỉ một nhịp tăng tốc hoặc một pha chọn vị trí đúng thời điểm có thể tạo ra bàn thắng. Với một cầu thủ có sức rướn, khả năng giữ thăng bằng và tốc độ đoạn ngắn tốt như Vinicius, đó là vùng đất nguy hiểm nhất.

Trưởng thành cùng những cuộc chiến ngoài sân cỏ

Sự trưởng thành của Vinicius không chỉ được đo bằng bàn thắng. Anh còn lớn lên trong một môi trường đầy sóng gió, đặc biệt là cuộc chiến chống phân biệt chủng tộc. Năm 2023, sau khi Vinicius bị lăng mạ trong trận Real Madrid gặp Valencia, tượng Chúa Cứu thế ở Rio de Janeiro đã tắt đèn trong một giờ để thể hiện sự ủng hộ dành cho anh và lên án hành vi phân biệt chủng tộc.

Từ một cầu thủ thường bị chỉ trích vì cách ăn mừng, vì những biểu cảm, vì những điệu nhảy sau bàn thắng, Vinicius dần trở thành biểu tượng của sự phản kháng. Anh không chỉ chống lại các hậu vệ trên sân, mà còn chống lại định kiến và những hành vi xúc phạm vượt khỏi giới hạn thể thao. Tại Brazil, các nhà lập pháp đã thúc đẩy một sáng kiến được gọi là "Đạo luật Vinicius" nhằm xử lý nạn phân biệt chủng tộc trong sân vận động. Những điều đó góp phần làm nên chiều sâu đặc biệt trong con người Vinicius. Anh không chỉ là cầu thủ đang ghi bàn cho Brazil. Anh là gương mặt của một thế hệ cầu thủ không chấp nhận im lặng trước bất công. Trong một đội tuyển vốn luôn gắn với biểu tượng văn hóa quốc gia, vai trò ấy khiến Vinicius trở nên lớn hơn khuôn khổ chuyên môn.

Từ cái bóng Pelé đến chiếc áo Vini

World Cup luôn cần những nhân vật trung tâm. Argentina có Messi, Pháp có Mbappé, Na Uy có Haaland, còn Brazil giờ đây đặt giấc mơ của mình vào Vinicius. Trong nhiều thập kỷ, cổ động viên Brazil đến World Cup với ký ức của những người đi trước. Pelé, Garrincha, Zico, Romário, Ronaldo, Ronaldinho, Rivaldo, Kaká, Neymar… Mỗi thế hệ đều có một biểu tượng riêng. Nhưng bóng đá không thể chỉ là nơi lưu giữ ký ức. Một đội tuyển lớn phải luôn tìm được người đại diện cho thời đại của mình.

Vinicius đang tiến gần hơn tới vai trò ấy. Anh không giống Pelé, không giống Ronaldo, không giống Neymar. Anh là sản phẩm của một thời đại khác: Thời đại của bóng đá tốc độ, của các cuộc chiến truyền thông, của nạn phân biệt chủng tộc bị phơi bày trước toàn cầu, nơi cầu thủ vừa phải ghi bàn vừa phải bảo vệ phẩm giá của mình. Nếu Brazil tiến sâu tại World Cup này, hình ảnh Vinicius rất có thể sẽ trở thành một phần ký ức mới của Selecao. Một ngày nào đó, có thể trên khán đài World Cup, người hâm mộ Brazil sẽ mặc những chiếc áo vàng xanh mang tên Vini, như hôm nay họ mặc áo Pelé hay Neymar. Đó chính là thước đo cao nhất của một biểu tượng: Không chỉ ghi bàn trong hiện tại, mà còn bước vào ký ức tập thể của quốc gia.

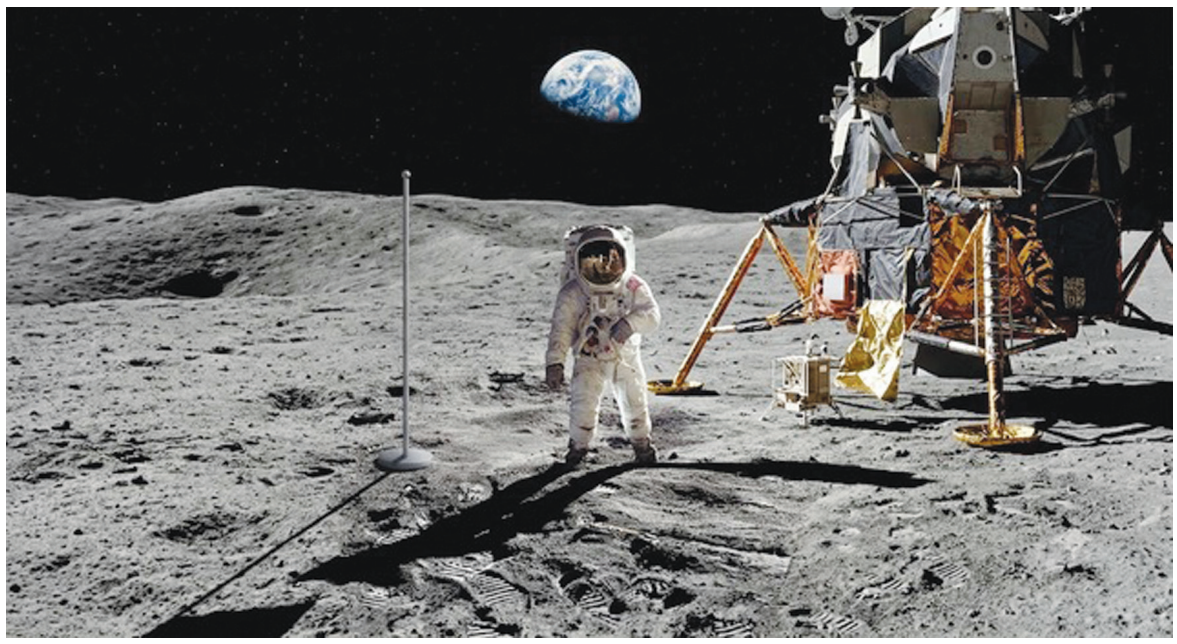
Với Brazil, hành trình tìm lại ngôi vương sau hơn hai thập kỷ vẫn còn nhiều thử thách. Nhưng ít nhất, họ đã tìm thấy một trung tâm mới cho giấc mơ của mình. Khi bóng đến chân Vinicius, quá khứ lùi lại, hiện tại mở ra - và Selecao lại có quyền tin rằng vũ điệu vàng xanh có thể một lần nữa đưa họ tới đỉnh thế giới. ■

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

Mặt trăng và tham vọng định cư lâu dài của nhân loại

● HỒNG NHUNG

Hơn nửa thế kỷ sau dấu chân lịch sử của con người trên Mặt trăng, cuộc đua không gian đang bước sang một chương mới. Thay vì những chuyến thám hiểm ngắn ngày, các cường quốc vũ trụ hướng tới mục tiêu xa hơn: Xây dựng căn cứ, phát triển hạ tầng và chuẩn bị cho sự hiện diện lâu dài của con người ngoài Trái đất.

Chương trình không gian hiện nay đang hướng tới mục tiêu xây dựng sự hiện diện lâu dài của con người trên Mặt trăng Ảnh: AI

Từ dấu chân lịch sử đến căn cứ lâu dài

Hơn 50 năm kể từ lần đầu con người đặt chân lên Mặt trăng, mục tiêu của các chương trình không gian đã thay đổi rõ rệt. Mặt trăng không còn là đích đến mang tính biểu tượng, mà đang được nhìn nhận như một tiền đồn khoa học, công nghệ và chiến lược cho những hành trình xa hơn trong tương lai.

Ngày 24.5.2026, Trung Quốc phóng tàu vũ trụ Thần Châu-23 bằng tên lửa đẩy Trường Chinh-2F từ Trung tâm Phóng vệ tinh Tửu Tuyền, đưa ba phi hành gia lên trạm vũ trụ Thiên Cung. Sứ mệnh này đánh dấu bước thử nghiệm quan trọng về khả năng lưu trú dài ngày ngoài không gian của ngành hàng không vũ trụ Trung Quốc. Những dữ liệu thu được từ môi trường vi trọng lực sẽ phục vụ mục tiêu đưa phi hành gia Trung Quốc đổ bộ Mặt trăng vào năm 2030, đồng thời chuẩn bị cho các sứ mệnh xa hơn.

Mỹ cũng đang tăng tốc trở lại Mặt trăng. Với chương trình Artemis, Cơ quan Hàng không và Vũ trụ Mỹ (NASA) đặt mục tiêu đưa phi hành gia tới bề mặt Mặt trăng sau hơn nửa thế kỷ kể từ các sứ mệnh Apollo. Tham vọng của Artemis không dừng ở một lần đổ bộ, mà hướng tới sự hiện diện bền vững của con người thông qua hệ thống hạ cánh, môi trường sinh sống, phương tiện di chuyển, khai thác tài nguyên tại chỗ và hạ tầng phục vụ nghiên cứu khoa học.

Trong bức tranh ấy, Ấn Độ từng bước khẳng định vị thế của một cường quốc vũ trụ đang lên. Sau thành công của Chandrayaan-3, đưa tàu đổ bộ và xe tự hành xuống Mặt trăng năm 2023, nước này tiếp tục chuẩn bị cho Chandrayaan-4, sứ mệnh lấy mẫu Mặt trăng đưa về Trái đất. Đây được xem là bước đệm quan trọng trong lộ trình đưa phi hành gia Ấn Độ lên Mặt trăng vào năm 2040, thể hiện chiến lược đầu tư dài hạn của New Delhi vào lĩnh vực hàng không vũ trụ.

Sự tham gia của nhiều quốc gia và khu vực khác cũng đang làm thay đổi diện mạo cuộc đua không gian. Mặt trăng vì thế dần trở thành một phần trong chiến lược phát triển khoa học, công nghệ, an ninh và kinh tế của nhiều nước, nơi năng lực vũ trụ gắn với vị thế quốc gia trong thế kỷ XXI.

Robot mở đường cho những tiền đồn ngoài Trái đất

Trong hành trình trở lại Mặt trăng, robot và trí tuệ nhân tạo ngày càng giữ vai trò then chốt. Trước khi con người có thể sinh sống lâu dài trên bề mặt khắc nghiệt ấy, các hệ thống tự hành sẽ đảm nhiệm nhiều phần việc nguy hiểm: Khảo sát địa hình, vận chuyển thiết bị, dựng cơ sở hạ tầng, hỗ trợ nghiên cứu khoa học và chuẩn bị điều kiện cho các chuyến bay có người lái.

Nhờ trí tuệ nhân tạo, robot có thể nhận diện vật thể, xử lý dữ liệu hình ảnh từ xa, lập bản đồ 3D và di chuyển qua những địa hình phức tạp, từ các hố va chạm tối tăm đến những vùng núi luôn ngập ánh sáng. Trong tương lai, chúng còn có thể kiểm tra thiết bị, sửa chữa hạ tầng, thu gom rác thải không gian và hỗ trợ con người trong các tình huống phát sinh ngoài dự kiến.

Ngày 30.6.2026, NASA thông báo trao các hợp đồng trị giá 590 triệu USD cho ba công ty Astrobotic, Firefly Aerospace và Intuitive Machines, nhằm thực hiện bốn sứ mệnh vận chuyển thiết bị khoa học cùng nhiều loại hàng hóa khác lên Mặt trăng vào cuối năm 2028. Các sứ mệnh robot này được kỳ vọng góp phần xây dựng nền tảng hạ tầng, phục vụ nghiên cứu và hỗ trợ hoạt động thám hiểm có người lái trong tương lai.

Trung Quốc cũng đẩy mạnh hướng đi này. Bắc Kinh cho biết sẽ phát triển mẫu xe tự hành, được ví như "người khuân vác" vận hành bằng AI cho sứ mệnh Hằng Nga-8, dự kiến phóng lên Mặt trăng vào khoảng năm 2029. Đây là bước chuẩn bị quan trọng trong kế hoạch xây dựng sự hiện diện lâu dài trên bề mặt Mặt trăng, nơi robot đi trước để mở đường, còn con người từng bước thiết lập các tiền đồn nghiên cứu và sinh sống.

Cuộc đua chinh phục Mặt trăng vì thế đang bước vào giai đoạn sôi động hơn bao giờ hết. Nếu trong thế kỷ XX, dấu chân đầu tiên trên Mặt trăng là biểu tượng của năng lực khoa học và sức mạnh quốc gia, thì trong thế kỷ XXI, mục tiêu lớn hơn là ở lại, làm việc và từng bước xây dựng cuộc sống ngoài Trái đất.

Con đường tiến tới các khu định cư lâu dài trên Mặt trăng chắc chắn còn nhiều thách thức: Bức xạ vũ trụ, nhiệt độ khắc nghiệt, thiếu nước, thiếu không khí, chi phí khổng lồ và những rủi ro chưa thể lường hết. Tuy nhiên, việc ngày càng nhiều quốc gia đầu tư cho các chương trình thám hiểm, robot, hạ tầng và công nghệ sinh tồn cho thấy quyết tâm hiện thực hóa mục tiêu này đang rõ ràng hơn. Từ biểu tượng của giấc mơ chinh phục vũ trụ, Mặt trăng đang dần trở thành nơi nhân loại chuẩn bị những bước đi đầu tiên cho hành trình dài hơn giữa không gian. ■

CÂU CHUYỆN VĂN HÓA

Văn hóa điều hòa

● TÙNG QUANG

Trong mấy tuần qua, cùng với sức "nóng" của World Cup, dư luận cũng nóng theo đúng nghĩa đen của từ này: Nắng nóng tại châu Âu.

Cũng đúng thôi, với một quốc gia có khí hậu ôn hòa, nhiệt độ trung bình hằng năm dao động từ 10-17°C như Pháp, việc nền nhiệt bỗng vọt lên 43°C quả là thảm họa. Đã thế, Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) còn cảnh báo, các hiện tượng nhiệt độ cực đoan trong mùa hè hiện nay ở lục địa già mới chỉ là "buổi diễn tập" cho những diễn biến khắc nghiệt hơn có thể xảy ra trong tương lai. Quả là đáng lo!

Không lo sao được khi nhiệt độ ngày càng tăng, thời tiết và khí hậu ngày càng biến đổi cực đoan. Vốn quen với khí hậu ôn hòa, nay bỗng quay quắt trong bể lửa, lại thiếu điều hòa, thứ gần như "bất ly thân" ở xứ nóng.

Lại nói chuyện điều hòa. Tình cờ, tôi đọc bài *Điều hòa: Thân ai nấy mát* của tác giả, kiến trúc sư Trình Phương Quân trên VnExpress. Theo tác giả, Paris, nơi luôn tự hào về sự kiên định trong bảo vệ môi trường, đang rạn nứt sâu sắc vì điều hòa. Một bên là những nhà bảo tồn, quyết giữ vẹn nguyên các mặt đứng tân cổ điển thế kỷ XIX, kiên quyết từ chối thiết bị cơ khí để bảo vệ danh hiệu "đô thị trung hòa carbon". Bên còn lại là thực tế nghiệt ngã của biến đổi khí hậu, khi cái nóng không còn là chút gia vị lãng mạn cho những buổi chiều ngồi cà phê vỉa hè dọc đại lộ Saint-Germain, mà đã trở thành một thứ thiên tai có thể lấy mạng người.

Luật bảo tồn di sản của Paris coi việc khoan đục những khối đá vôi trăm tuổi để treo mấy chiếc "hộp sắt", kéo dây rợ dọc ngang ban công là "tội ác thị giác". Nhưng khi thời tiết cực đoan ập đến, cấu trúc cổ kính ấy lập tức quay lưng với chính cư dân của nó, biến thành cái bẫy nhiệt khổng lồ. Những căn áp mái, nơi cư ngụ của sinh viên, người nghèo và người già neo đơn, trở thành những buồng thiêu đúng nghĩa. Cái giá phải trả cho sự kiên định sinh thái ấy từng được tính bằng 15.000 sinh mạng trong trận nắng nóng kỷ lục năm 2003. Đó là chương buồn cho thấy sự bất lực của một đô thị di sản khi từ chối thỏa hiệp với công nghệ, đẩy con người vào thế đối đầu trực diện với thiên nhiên hung hãn.

Cũng theo tác giả Trình Phương Quân, ở Singapore lại khác. Cố Thủ tướng Lý Quang Diệu từng nói, điều hòa là phát minh vĩ đại nhất của thế kỷ. Không có nó, khó phát triển kinh tế vì con người sẽ mất năng suất lao động trong khí hậu nhiệt đới. Nhưng ở quốc đảo sát xích đạo ấy, điều hòa được sử dụng có quy hoạch. Chẳng hạn tại khu Marina Bay, người ta xây dựng hẳn một hệ thống làm mát vùng (District Cooling System), tiết kiệm tới 40% năng lượng so với máy độc lập. Thiết bị được giấu trong các hộp kỹ thuật, tính toán ngay từ khi công trình còn nằm trên bản vẽ. Công nghệ làm mát được đặt trong tổng thể không gian chung, để sự mát mẻ trong nhà không trở thành cái giá mà môi trường và cảnh quan phải gánh chịu.

Việt Nam thì sao?

"Việt Nam không khắt khe giữ bộ mặt kiến trúc như người Pháp, và cũng chẳng có tầm nhìn hạ tầng để giấu thiết bị một cách triệt để như người Singapore. Cục nóng điều hòa tại các nhà phố được treo một cách tự phát, mạnh ai nấy làm trên mặt tiền", tác giả nhận định.

Chua xót nhưng phải thẳng thắn thừa nhận, tác giả đúng. Lối sống ích kỷ, chỉ biết mát nhà mình, còn hàng xóm "sống chết mặc bay", không phải chuyện hiếm. Không ngẫu nhiên mà trên các diễn đàn và mạng xã hội, nhiều cuộc tranh luận nổ ra gay gắt chỉ vì "cục nóng điều hòa của nhà hàng xóm, không phải một mà đến tận 5 cục, chiếu tướng sang nhà tôi".

Mà đâu chỉ chuyện điều hòa. "Cuộc sống vị kỷ" đã thành "chuyện thường ngày ở huyện". Dọn nhà thì quét rác ra đường (trừ phi ba ngày Tết lại quét vào để "giữ lộc"); tiện tay hắt nước thải ra lối đi, sang nhà hàng xóm, rồi biết bao chuyện khác nữa, chẳng hề hiếm gặp.

Để giữ gìn di sản như ở Pháp, hẳn không khó. Muốn quy hoạch như ở quốc đảo Sư tử, nếu có tầm nhìn, cũng có thể. Nhưng để không còn lối sống vị kỷ, chắc hẳn, không thể ngày một ngày hai… ■